

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnistvu:
za celo leto naprej K 22:40
za pol leta " " 11:20
za četrt leta " " 5:60
za en mesec " " 1:90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.
Posamezne štev. 10 h.

SLOVENEK

Inserati:
Enostop. petlitvrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 " "
za trikrat 9 " "
za več ko trikrat 8 " "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravnistvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravniskega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Po krizi.

Dunaj, 2. aprila.

So, ki pravijo, da more edinole jurist logično in pametno misliti. Da ne žalim juristov, nočem utemeljevati svojega dvoma. Čudno pa se mi zdi, da ravno juristi večkrat zagovarjajo in utemeljujejo največje bedastoče, protislova in krivice. Kaj pa je ves najnovejši jezikovni prepir med Čehi in Nemci drugega, nego prepir juristov, v prvi vrsti advokatov, kar je v današnji seji proračunskega odseka priznal tudi dr. Kramář. V prejšnjih poročilih sem že naglašal, da je glede na stvar samo češka zahteva popolnoma opravičena in da se ji more ustavljati le rabulistika nemških advokatov in profesorjev ter nenasičena gospodoželjnost.

Zgodovinsko je dokazano, da je bila češčina v kraljevini češki mnogo časa ne le vnianji, ampak tudi notranji uradni jezik. Ta pravica češkega jezika je bila sicer osobito v jožefinski dobi pozabljena, a je bila l. 1848 s posebno ces. resolucijo zopet priznana in oživljena. Izrecno je priznana v ustavnem zakonu, ki ponavlja to, kar izjavlja stara resolucija. Ker pa so se le ustavljali narodni ravnopravnosti v uradu in javnem življenju nemški birokratje, sta dne 19. aprila 1880 ministra grof Taaffe za politične in Stremayr za pravosodne urade izdala za Češko skupno naredbo, ki priznava in zagotavlja češkemu jeziku popolno ravnopravnost vseh psovod.

Ali mora res človek biti jurist, da razume krivico, ki jo delajo na Češkem nemški sodniki, ko zavračajo češke vloge? In vendar hočejo d' Elvert, dr. Sylvester in drugi nemški poslanci dokazati, da je miza slon, riba konj, pšenica pa oves. Tako je danes odgovarjal bivši sodni svetnik d' Elvert dr. Kramářu, da imajo vsi stari reskripti le zgodovinsko vrednost, da § 19. drž. tem. zakona le načeloma priznava narodno ravnopravnost in da ima v smislu starega pravnega reda vsak sodnik pravico določevati uradni jezik. Tako govori mož, ki je sloveč jurist in je bil mnogo let sodni uradnik na Moravskem. Po njegovem mnenju drž. tem. zakon zato nima praktične veljave, ker sploh ni določen in pojašnjen pojem »v deželi navadnega jezika« in ker ni nemščina proglašena

za državni jezik. Ako se nemščina proglašena za državni jezik, sklepa baron d' Elvert, potem bode šele mogoče določiti pomen in obseg v deželi običajnega jezika.

Človek se mora prijeti za glavo, ko čuje to logiko in dokazovanje, ki dokazuje le nemški šovinizem in skrajno narodno nestrpnost. Naravno je, da se morajo Čehi, pa tudi drugi nenemški narodi odločno upreti tej teoriji, ki žalibog velja tudi v praksi. Nemeč more povsod na Češkem iskati v uradu pravico v svojem jeziku, Čeh pa le ondi, koder to milostno dovoli sodnik. To je vendar narobe svet, ako tudi ta pravica obvelja kot bisteni del sodniške neodvisnosti. Po tem načelu bi smel v Ljubljani nemškonarodni sodnik tudi za stranko, ki niti nemščine ne razume, zahtevati povsem nemško razpravo. Kaj pa bi rekel Nemeč v Pragi ali Ljubljani, ko bi nenemški sodnik izvajal isto načelo. Iz tega pojasnila se razvidi, da nemški poslanci zagovarjajo privilegij, ki je naravnost krivičen za nenemško prebivalstvo.

Na drugi strani pa ne razumem, da so se češki poslanci kar čez noč tako razumeli. Saj dr. Feyrer ni prvi in edini nemški sodnik, ki je v nemškem kraju zavrnil češko vlogo. Tudi se ta slučaj v Hebu ni izvršil še le v soboto, ko je zapel bojni rog. In dr. Kramář je danes sam naglašal, da ne obsoja ne barona Becka, ne pravosodnega ministra dr. Kleina, ampak sistem, ki je starejši od sedanjega vlade. Ergo — bi človek sklepal — ti vlada, v kateri sta tudi dva češka ministra, ali zlomi ta sistem ali pa odstopita češka ministra in češki poslanci gredo v opozicijo. Toda zaropotali so č. listi in zahtevali kot žrtev Kleinovo glavo in kriza je bila narejena. Ko pa so se poslanci prespali, so uvideli, da s tem ne dosežejo ničesar, ker za Kleinom pride Gross, Breiter ali Lang, zato so iskali vodnika iz zagate. Za take posle pa je ustvarjen baron Beck, ki je včeraj s kratko svojo izjavo »pomirila« leve v češkem in tigre v nemškem taboru. Oboji so komaj čakali izgovora, da se izkopljejo iz umetno uprizorjene krize, ki je danes že poravnana. Seveda zadovoljni niso ne Čehi, ne Nemci z izjavo. Čehi očitajo baronu Becku, zakaj ni opominjal nemških uradnikov, da se držijo Stremayrjeve naredbe; dalje Beck tudi ni zagotovil, da bode novi jezikovni zakon jamčil popolno ravnopravnost tudi Čehom, in tretjič baron Beck ni povedal, kdaj vlada predloži ta načrt

zakona. Z ozirom na to pa, da vlada gotovo že po Veliki noči predloži načrt zakona, so sinoči sklenili češki poslanci, združeni v »Narodnem klubu«, da glasujejo tudi za proračun pravosodnega ministrstva. Kriza je torej poravnana do istega dne, ko vlada zbornici predloži načrt zakona. Ze danes je izjavil baron d' Elvert, da mora zakon varovati nemško narodno posest. Tega Čehi seveda ne bodo dovolili, in doživeli bomo novo krizo.

Državni zbor.

Dunaj, 2. aprila.

Vojaški novinci.

Danes se je zopet zbrala poslanska zbornica, da do vštete 11. dne t. m. dovoli vojaške novince, zviša število deželnih brambovcev in sklene zakon, s katerim se ustanovi novo ministrstvo za javna dela. V normalnih razmerah bi ta naloga ne bila težavna; pri nas pa zjutraj ne vemo, ali se proti večeru ne zbere huda nevihta v parlamentu. Za radikalne stranke je ta prilika najugodnejša, da nagajajo vladi ter izvojujejo koncesije.

Navadno so vsako leto vojaški nabori že meseca sušca. Danes pa še državni zbor ni sklenil zakona, ki vladi dovoli običajnih 59.024 vojaških novincev za stalno armado in mornarico, ter 14.500 novincev za deželno brambo. Vlada je predolgo pustila poslansko zbornico brez dela. Stori la je to, da bi mogel proračunski odsek brez ovir razpravljati o proračunu ter o pravem času zbornici predložiti proračun. Odsek se je kasnil iz znanih političnih razlogov in vlada je sedaj prisiljena nujnim potom dobiti vojaške novince.

Poslanec Pogačnik je kot načelnik brambenega odseka prevzel nalogo, da utemelji nujni predlog. Rekel je:

Nujnost predloga utemeljujejo nenavadno dolge razprave v delegacijah, osobito pa v proračunskem odseku. Ze davno bi vlada imela vojaške novince, ko bi dolgi in lepi govori v proračunskem odseku ne bili zavlekli sej v zbornici. Pritrjujem istim tovarišem, ki polagajo večjo važnost na razprave v zbornici, nego v odseku. Ne samo člani proračunskega odseka, ampak tudi drugi poslanci imajo pravico, da vladi izražajo svoja mnenja. Seveda pa moram tudi priznati, da so govori v odseku

mного koristnejši za ljudstvo, ker ondi mora vlada odgovarjati na razna vprašanja, česar v zbornici običajno ne stori. Nočemo pa se odreči pravici, da parlamentarnim potom rešimo to vladno predlogo. To pa je sedaj mogoče le nujnim potom, ako hočemo še nekaj časa vjeti za socialno politično delo. Ze v delegaciji je bila dolga razprava o armadi, v proračunskem odseku pri poglavju o deželnih brambci, tretja pa pride na vrsto pri predlogu, ki ga bode utemeljeval grof Kolovrat, da se namreč pomnoži število novincev za deželno brambo.

Ko bi se o tej predlogi razpravljalo navadnim, rednim potom, smem reči, ne da bi bil prorok, da bi gotovo večina v odseku in v zbornici glasovala za novince. Ko pa bi se to ne zgodilo, bi si ta ali druga vlada s § 14. sama dovolila vojaške novince. Ze to je važen razlog za nujnost predloga. Še večje važnosti pa so gospodarski razlogi. Iz teh razlogov in ne vladi na ljubo, predlagam nujno rešitev predloge, katero je podpisalo mnogo članov zbornice. Od 1. sušca že čakajo fantje na vojaške nabore. Tudi so radovedni, ali bodo od 1. oktobra naprej služili cesarju ali drugemu gospodarju. Marsikateri ne vč, kaj bi sedaj storil, ostal doma in čakal na vojaški nabor ali odšel po svetu za delom. Oče ne vč, ali bode v jeseni imel sina doma ali si bode moral iskati posla. Delavci ne morejo z delodajavci sklepati delavskih pogodb čez 1. oktober. S tem je ustavljeno tudi prosto preseljevanje vojaških nabornikov. Mnogo jih je prišlo domov iz tujine, ki sedaj brez dela čakajo na vojaške nabore, da niso ubežniki. To so torej stvarni razlogi, ki govore za nujno rešitev vladne predloge v prvem, drugem in tretjem branju brez razprave v odseku. Prosim torej, naj visoka zbornica glasuje za nujnost. Sicer pa more vsakdo svobodno glasovati. Zbornica je takoj pričela razpravo o nujnosti predloga. Oglašeni h je mnogo govornikov.

Pomnožitev brambovcev.

Druga vladna predloga zahteva, da parlament dovoli 4740 več vojaških novincev za deželno brambo, tirolski deželni zbor pa 180 mož več za deželne strelce. V bodoče bi torej iznašalo število novincev za deželno brambo 19.970. Nujnost tega predloga pa bode utemeljeval grof Kolovrat. To vprašanje pa ne bode tako gladko rešeno. Vlada sama dobro pozna

LISTEK.

Trije poročevalci.

(Spisal Conan Doyle.)

Vkljub prijateljstvu sta si bila jako huda tekmeča. Vsak bi se bil žrtvoval za svojega tovariša, da mu pomore, toda vsak bi bil tudi žrtvoval svojega tovariša, da pomore svojemu časopisu. Noben jockey si ni še nikdar tako želel, da bi zmagal pri jahanju, kakor je hrepenel vsak izmed njiju, da bi imel cel stolpec v jutranji izdaji, dočim bi bili vsi drugi dnevnikci prazni. V tem sta si bila popolnoma odkritosrčna. Vsak je pripoznal sam, da bi rad prehitel svojega tovariša, in vsak je pripoznaval, da je dolžnost drugega napram svojemu šefu večja nego vsi osebni oziri.

Tretji je bil Anerley, poročevalec »Gazette« — mlad, neizkušen in precej naiven. Jako rad je izklepetal vse, kar so mu nekateri bolj intimni prijatelji šteli v zlo, a njegove oči so bile tako počasne in zaspane, da se je zdelo to afektirano. Ker ga je zanimala vojaščina, je bil dvakrat pri jesenskih manevrih in ker je pisal v svojih popisih jako živahno, ga je poslal imetnik lista »Gazette«, da se poskusi

kot vojni poročevalec. Svojima izkušeni-ma tovarišema se je prikupil baš s svojo prijetno boječnostjo in ako sta se včasih smejala njegovemu poštenemu mišljenju, jima je bilo vendar prijetno, da imata tovariša, ki se ga jima ni treba bati. Od onega dne, ko so zapustili brzozavni urad v Larrasu in je zajahal sirskega osla za petnajst ginej in štirinajst šilingov, je bil predan v roke lastnikoma dveh najhitrejših ponijev, kakoršna še nista dirjala po ghezirehskih tleh.

Vsi trije so razjahali in peljali svoje živali v dobrodošlo senco. Ker je bila solnčna svetloba tako silna in rumena, je vsaka veja delala tako črno in gosto senco, da so nehote privzdignili noge, da bi jo prestopili.

»Palma je izborna za obešanje obleke,« je rekel Scott in obesil svoj revolver in svojo steklenico za vodo na majhno kviščko molečo vejo na deblu. »Vsekakor je ta-le senca velik uspeh. Čudno, da na svetu, kjer je vse tako urejeno, da ima vsaka stvar svoj namen, ni malo bolj poskrbljeno za tropične kraje.«

»Kakor so v Indiji sveta figova drevesa.«

»Ali pa krasno drevo »iksija« v ašantski deželi, kjer bi se lahko zabaval ves polk v senci.«

»Tudi drevo »theka« v Burmahu ni slabo. Pri Jupitru, ves tobak se je zdrobil

v torbi na sedlu! Ta dolga mešanica preveč gori v tem podneblju. Kaj je z velblodi, Anerley?

»V petih minutah bodo tu.«

Po stezi, ki se je vila med skalami, je pridno korakala mala četa velblodov s prtljago. Prihajali so z drobnimi koraki, se zibali in obračali svoje glave na vse strani kakor delajo samozavestne ženske. Spredej so jezдили na oslih trije berberski služabniki in za njimi je korakal Arabec, ki je priganjal velblode. Potovali so že devet ur, odkar je mesec prišel na obzorje, po težavni poti z velblodi in prepotovali vsako uro poltretjo miljo; toda zdaj so se razveselili ljudje in živali, ko so zagledali gaj in konje brez jezdecev. V par minutah so odpeli tovore, privezali živali, zakurili, prinesli sveže vode iz reke in dali vsakemu velblodu pergiščce dateljev, ki so jih položili na sredo pota, drugače namreč ne mara dobro vzgojen Arabec krmiti svoje živali. Bleščeča luč zunaj, polumena znotraj, obrisi zelenih palmovih vej na temno modrem nebesu, površni arabski služabniki v mehkih obuvalih, mirno ponosne velblodje glave, vse to se mu zopet zasanja, kdor je že videl to.

Scott je ubijal jajca v ponev in prepeval neko ljubavno pesem s svojim bogatim, globokim glasom. Anerley je imel glavo in roke v veliki skrinji in ril med konservami za juho, nasoljeno govedino

in piščanci v konzervah, da pride do dna, kjer je bilo vkuhano sadje. Vestni Mortimer je držal beležnico na kolenu in si na kratko zapisoval, kar mu je železniški inženir pripovedoval prejšnji dan. Nenadoma je vzdignil oči in zagledal inženirja samega na njegovem kostanjevem poniju, kako se je pogrezal in zopet prikazoval na neenakomerni puščavi.

»Ala! Merryweather je tu!«

»Njegov poni se lepo poti! Kakor je videti, dirja z njim pomalo že več ur. Haló, Merryweather, haló!«

Inženir, majhen, čokat človek s špičasto, rdečo brado je zavil k njim, akoravno je hotel jezdit dalje, ne da bi se ustavil ali kaj govoril v njihovem taboru.

»Za božjo voljo, pijače!« je zavpil s hripavim glasom. »Jezik se mi je kar prisušil na nebo.«

Mortimer je priteknel s svojo steklenico za vodo, Scott s steklenico žganja in Anerley s kositrasto ponvico. Inženir je pil, dokler mu ni zmanjkalo sape.

»Zdaj pa moram oditi,« je rekel in si otrl kaplje s svojih rdečih brkov.

»Kaj novic?«

»Železnico zidamo, samo počasi. Se-stati se moram z generalom. Vražja stvar, ker nimamo brzozjava.«

»Ali lahko kaj poročamo?« Prikazale so se tri beležnice. (Dalje.)

ovire in težave, zato je ob enem predložila tretji načrt zakona, ki določa

podpore družinam

onih vojakov, ki morajo k vojaškim vajam. Te podpore se bodo seveda delile revnejšim družinam, ki v istini trpe škodo, ako mora k vojakom oče, brat ali sploh član družine, ki jo vzdržuje s svojim delom.

Podpore bodo dobivale družine za vsak dan vojaških vaj in sicer polovico običajnega dnevnega zaslužka, za zamude časa k vajam in od vaj, in tudi ves čas, ko bi vojak pri vajah obolev brez svoje krivde. Ker bodem o tem načrtu še obširneje poročal, pripomnim, da je za te podpore določenih na leto 35 milijona kron. Vlada pa hoče dovoliti te podpore in pa oprostiti obe zadnji vojaški vaji, ako parlament zviša število novincev za vojaško brambo. Torej kos sladkorja s pečinom.

Potresna posojila.

Z zakonom z dne 23. maja 1905 je bila doba za 25letno davčno prostost po potresu poškodovanih hiš na Kranjskem in Štajerskem podaljšana do 2. julija 1910, za nove zgradbe in prezidave v Ljubljani pa le do 2. julija 1908. Danes je vlada predložila načrt zakona, da se 18letna davčna prostost za nove zgradbe v Ljubljani podaljša do vštete 2. julija 1910.

Seja je danes trajala le do 6. ure, ker ob 7. uri zboruje proračunski odsek.

Proračunski odsek.

je v današnji seji rešil proračun pravosodnega ministrstva. Govorili so d' Elvert, Šramek, ki naznanja, da glasuje njegova stranka za proračun. O resoluciji poslanca dr. Korošca glede na ustanovitev višjega deželnega sodišča v Ljubljani niso glasovali, marveč jo odstopili vladi, da jo preštudira. Poslanec Schlegel poroča o »Najvišjem sodnem dvoru« in o »Novih stavbah« pravosodne uprave. Govorita baron d' Elvert in dr. Korošec, nakar pojasni minister dr. Klein nekatere točke. Odsek sprejme postavki in odobri proračun pravosodnega ministrstva. Proračunski odsek je po odobritvi pravosodnega etata premagal največje ovire. Še nekaj sej in reši ves proračun.

SOMIŠLJENIKI!! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovincem!« Kupujte te naše vžigalice!

AVSTRO-OGRSKA.

Starostno in invalidno zavarovanje.

Svobodna agrarna zveza je razpravljala o razširjanju starostnega in invalidnega zavarovanja na kmečki in obrtni stan. Poljedelski minister izjavi, da osebno popolno razume želje prizadetih krogov, a da vé tudi, koliko ovir bi imela taka zakonodaja. V imenu vlade ne more podati izjav. Sklene se resolucija, ki zahteva, naj obsega starostno in invalidno zavarovanje tudi kmete in obrtnike. Če pa to ni mogoče, naj se predloži primerni zakonski načrt za zavarovanje kmetov in obrtnikov.

Češčina v železniški in poštini službi

se uvede na progi Dunaj-Libava, dasi nasprotujejo Nemci.

Dohodninski davek.

Komisija, ki določa dohodninski davek, je sklenila, da zviša dohodninski davek za 0,3915%.

Ogrsko-hrvaški državni zbor.

je včeraj z veliko večino odobril prvo točko Nagyjevega predloga v obliki, ki jo je predlagal poslanec Eitner in odklonil vse izpreminjavalne predloge.

Koštova avdijenca.

Koštova avdijenca pri vladarju je povzročila v zbornici in v neodvisni stranki veliko pozornost. Košt je govoril o avdijenci samo z ministri, s poslanci noče govoriti o zaslišanju. Izjavil je le, da je zadovoljen z uspehi dunajskega potovanja. Poučeni krogi sodijo, da se rešijo vsa vojaška vprašanja skupno. Košt trdi, da se koalicijske razdružijo, dokler ne reši svojega programa.

Tirolski deželni zbor.

Baron Beck je konferiral s tirolskimi deželnimi poslanci o sklicanju tirolskega deželnega zbora. Stavil je pogoje, da deželni zbor ne razpravlja o Wahrmondovi zadevi. Skliče se tirolski deželni zbor dne 21. aprila.

Češko jezikovno vprašanje.

Ministrski predsednik Beck je nasproti Heroldu obrazložil svoja načela glede na ureditev jezikovnega vprašanja na Češkem. Razpravljala sta tudi o skli-

canju češkega deželnega zbora in o imenovanju višjega deželnega maršala. Češki deželni zbor se skliče v juniju, oziroma juliju in v septembru.

PRAV PO GALIŠKO.

L v o v, 2. aprila. Tu so se 26. marca vršile občinske volitve. Pri volitvah je bilo najbrže voljenih samo 30 občinskih svetnikov. Natančni rezultati se bo pa izvedel šele po 5—6 mesecih, kajti tako dolgo časa bo trajal škrutinj. (!) Potem pridejo še ožje volitve za ostalih 30 svetovavcev in v pol leta bodo volitve najbrže končane . . .

NEMCIJA.

Potovanje nemškega cesarja.

Ne ve se natančno, kdaj dojde Viljem na Korfu. Vsak dan se izpremeni potni načrt. V Janini so pripravljene štirje turški bataljoni s sultanovo godbo, da takoj pozdravijo nemškega cesarja, če stopi na albansko ali pa na epirsko ozemlje.

Nemški društveni zakon glede na inozemce.

Nemški državni zbor je razpravljal dne 2. t. m. o društvenem zakonu. Alžanci so vložili predlog o uporabi francoščine v francoskem ozemlju. Trimborn v temeljuje predlog centra glede na udeležbo inozemcev pri shodih in društvih. Državni tajnik Bethmann-Hollweg izjavlja, da se smejo inozemci tudi v bodoče vdeleževati društvenega in zborovalnega življenja. Ni mu znana nobena inozemska postava, ki bi zagotavljala ptujcem društveno in zborovalno pravo. Zbornica je odklonila vse izpreminjavalne predloge in sprejela načrt v obliki, ki jo je predlagala komisija, s 194 proti 164 glasovom.

Za stanovanja železničarjev.

Uprava pruskih državnih železnic je določila 14.000.000 mark za brezobrestno posojilo uradnikom in delavcem, ki žele zgraditi cenene hišice.

PRVI APRIL V ČASNIKARSTVU.

Berolin, 1. aprila. V »Märzu« objavljeno bešedilo pisma cesarja Viljema II. lordu Tweedmouthu je, kakor poročajo danes listi, dobra šala za — prvi april. »März« je s tem »bešedilom« imenitno potegnil vse liste po vsem svetu, ne izvzemši — slovenskih.

RUSIJA.

Poslanik goljuf.

Bivši ruski poslanik v Koreji Pavlov se bo moral zagovarjati pred sodiščem. Dolže ga goljufije. Ko je vsled rusko-japonske vojske Pavlov zapustil Korejo, so ga poslali v Šangaj, da poizveduje v načrtih japonske armade. Pavlovu je pa bila bolj všeč špekulacija. Nakupoval je provijant za Port Artur in defraudiral več milijonov rubljev.

PREOSNOVA PERZIJSKE ARMADE.

Perzijsko armado nameravajo preosnovati. Ustanoviti nameravajo pet armadnih zborov s štabi v Teheranu, Kermanu, Azer Bejčanu, Horozanu in Farzu.

PREDSEDNIŠKI VOLIVNI BOJ V AMERIKI.

Američani bodo kmalu volili predsednika. Predsednik Zedinjenih držav ni zgolj statist, kakor n. pr. francoski, temveč ima v marsikaterem oziru celo večjo oblast in vpliv kot marsikateri kronani vladar. To je dokazal sedanjí predsednik Roosevelt, ki je dal celi politiki Združenih držav novo smer. Izmed kandidatov republičanske stranke ima največ upanja, da prodre sedanjí vojni minister Taft. To je pravi mož na pravem mestu. Od 1880 do 1890 je bil sodnik, znan kot izvrsten jurist. Leta 1901 je postal guverner na Filipinah, kjer je pokazal vse svoje izredne zmožnosti kot dober jurist in diplomat.

KANDIDATURA V INDIANI.

Republičanska stranka v državi Indiana je sklenila, da podpira kandidaturo podpredsednika Fairbanka.

Dnevne novice.

+ Poziv slovenskemu duhovništvu in drugemu razumništvu. Tekom prihodnjih dni bo podružnica Rafaelove družbe v Ljubljani razpošiljala na preč. duhovščino in drugo slovensko razumništvo pozive za pristop k družbi. Dolej je naša podružnica, koje naloga je reševati slovenske izseljence ne samo veri, ampak tudi narodu, le bolj malo delala. Novi odbor hoče vse sile zastaviti, da družba doseže namen, ki ji je stavljen po pravilih. Da pa bo mogoče to delo uspešno izvršiti, treba je v prvi vrsti znatnega števila članov in pa denarne podpore. Letni prispevek je tako malenkosten, da ga tisti, katerim se bo poslal poziv, prav lahko vtrpe. Velikansko se denarja žrtvuje za razne potrebne

in nepotrebne stvari, zato prosi odbor slovenske podružnice Rafaelove družbe, da se položi tudi za duševno in narodnostno rešitev premnogih Slovencev, ki iščejo svojo srečo v tujini, mal dar na oltar naše družbe. Posebno se obračamo s tem na preč. duhovščino in posvetno razumništvo, da pristopijo k društvu kot člani in da pridobijo za društvo med ljudstvom kot člane vse take, ki lahko vtrpe letni prispevek 2 kron. — Odbor slovenske podružnice družbe sv. Rafaela v Ljubljani. — Vse denarne pošiljatve naj se izvolijo nasloviti na ime Alojzij Kocmur, odvetniški uradnik v Ljubljani.

+ Rafaelova družba v Ljubljani. Odbor slovenske podružnice Rafaelove družbe v Ljubljani se je v svoji predzadnji seji konstituiral sledeče: Predsednik je dr. Vladislav Pegan, podpredsednik preč. g. dr. Ivan Janežič, tajnik g. Mih. Moškerc, urednik, blagajnik g. Alojzij Kocmur, odvetniški uradnik, in tajnikov namestnik g. Fran Kristan, uradnik Vzajemno podpornega društva, vsi v Ljubljani. Vsi dopisi tičejoči se Rafaelove družbe naj se izvolijo pošiljati na naslov predsednika g. dr. Vl. Pegana.

+ Zborovanje »Slovenskih kmečkih zvez«. V Ljubljani prirede kmalu vse slovenske kmečke zveze iz vseh pokrajin skupno posvetovanje zaupnikov, da se zedinijo za skupno postopanje v gospodarskih in politič. rečeh v bližnji bodočnosti. Kmečka misel združuje kmete iz vseh slovenskih pokrajin na skupno delo. Laži in nepoštenosti prepustimo liberalcem, mi pa na skupno, resno delo.

+ Celjska gimnazija. Listi so priobčili vest, da so bili dne 25. marca dr. Benkovič, dr. Korošec, dr. Hrašovec, dr. Kukovec in dr. Ploj pri ministrskem predsedniku Becku zaradi razširitve celjske spodnje gimnazije v višjo gimnazijo. Beck baje ni hotel uslišati slovenske zahteve in pogajanja so ostala brezplodna. Mi tega poročila nismo dobili, posneli smo je iz »Tagespošte«, in zato smo povprašali pri naših poslancih, zakaj nas ne obvestijo. Na to smo dobili odgovor: »Sporazumeli smo se, da ne bomo o posvetovanju ničesar sporočili javnosti.« Kakor kažejo liberalna poročila, je pa eden liberalnih gospodov komaj čakal, da je sporočil svojim zvestim presrečno vest, da je enkrat videl Beckovo obličje. Tako liberalci vsako akcijo pokvarjajo, zato je pa tudi pri vsaki narodni akciji najbolje, da ni liberalne pameti blizu.

+ Novi okrajni šolski nadzorniki za Kranjsko so imenovani in so gg.: Rudolf Peerz za nemške ljudske šole v okrajih Kočevje, Rudolfovo, Črnomelj; Albin Belar za ostale nemške ljudske šole na Kranjskem; Ludovik Stiasny za ljudske šole v okrajih Krško in Litija; Ivan Thuma za okraje Postojna in Logatec; Jožef Turk za okraje Novo mesto in Črnomelj; Ivan Janežič za okraje Kranj in Radovljica; Franc Gabršek za okraje ljubljanska okolica in Kamnik; Anton Maier za slovenske ljudske šole v Ljubljani.

+ Resolucionaši. V Pragi so ondtni liberalni slovenski akademiki, kakor poročata »Narod« in »Edinost«, zborovali in sklenili več resolucij, v katerih napadajo »klerikalne poslance« v proračunskem odseku, češ, da niso dovolj energično nastopili za slovensko vseučilišče. Govoril je neki Hacin, ki hoče s posebno »izobraževalno« organizacijo izprebrniti kmete — Hacin iz Veselovega doma — k gnilemu liberalizmu, dalje neki Pučnik in Lenart Lotrič, ki je le s »klerikalnim denarjem« mogel povspeti se tako daleč, da študira na vseučilišču. Razume se, da temu praškemu shodu nobene resnosti ni pripisovati, kajti sklican je bil le zato, da so mogli »svobodomiselni« študentje ohladiti svojo jezico nad zadnjim in prihodnjim porazom liberalcev v naši deželi. »Večina slovenskih poslancev je izvoljena na protikulturni program«, take in enake fraze so stresali na tem shodu. S tem le kompromitirajo v očeh resnih ljudi našo vseučiliško zahtevo. Gospodje naj pazijo: Prišla bo prilika, da se bo moglo vse poplačati z enako mero. Sicer pa se zanje zmenimo toliko kot za lanski sneg.

+ Za župana smledniške občine je zopet izvoljen občespoštovani gospod Anton Burger, odločen in vesten pristaš Slovenske Ljudske Stranke. Osemindvajseto leto že načeluje občinski smledniški v splošno zadovoljnost. Za svoje zasluge je bil pred leti odlikovan z zaslužnim križcem. Ljudstvo pa mu je hvaležno za njegovo nesebično in požrtvovalno delovanje. Bog ga živi!

+ Kmečka zveza za kranjski okraj je imela zadnji ponedeljek na Novi pošti v Kranju občni zbor. Njeno delovanje je bilo precej živahno, ker je priredila lansko leto 16 političnih shodov v okraju. Sklenilo se je, priklopiti tudi loški okraj. Za načelnika je bil izvoljen župan Janez Kuralt iz Mavčič, za odbornike pa: posestnik Bidovec Jožef iz Zaloga, župan Al. Grošelj iz

Poljan, kaplan Janez Florjančič iz Stare Loke, posestnik Franc Hartman iz Suhe, posestnik Jož. Kristanc iz Srednje vasi, posestnik Jernej Pilar iz Rupe, župan Fr. Šmid iz Selc, posestnik Andrej Šink iz Sp. Besnice in kaplan Valentin Sitar iz Kranja. Po občnem zboru, ki je bil jako številno obiskan, je imel g. Legvart izvrstno predavanje o povzdigi živinoreje v kranjskem okraju. Sklenila se je tudi resolucija, naj se nastavi v vsakem okraju kmetijski potovalni učitelj.

+ »Za otroka«. Ministrski predsednik baron Beck bo zdaj sestavil veliko komisijo, katere naloga bo vlado pri osnovi in organizaciji jubilejske akcije za gmotno in нравno povzdigo mladine podpirati. V komisiji bo vsaka kronovina zastopana po dveh delegatih, vrh tega pa bodo nje člani strokovnjaki in druge vplivne osebe, na kojih dejansko sodelovanje treba najbolj računati. Deželni šefi bodo v sporazumu z deželnimi odbori sporočili osrednji vladi svoje tozadevne predloge. Načrt je sledeči: Po krajih, kjer ni nič mladinskih oskrbovalnih zavodov, dojdilišč, bolnic itd. itd., se bodo novi ustanovili, že obstoječi pa dobe znatne podpore. Deželni šefi imajo osrednji vladi vse take že obstoječe zavode naznaniti.

+ Izlet italijanskih dijakov. V Milanu se je ustanovil odbor delegatov vseh italijanskih vseučilišč, ki organizira izlet v Benetke, Trst in Pulj. Izletniki se 11. t. m. združijo v Benetkah, v nedejo jutro pridejo v Trst, v ponedeljek se podajo v Pulj. To bo zopet veselja v krogih neodrešenec!

+ Vojaško zdravilišče na Malem Lošinju. Dne 2. t. m. so na Malem Lošinju slovesno blagoslovili v zidali sklepni kamen v poslopje vojaškega zdravilišča, ki ga je zgradila »Avstrijska družba belega križa«. Slavnosti so se udeležili namestnik princ Hohenlohe, podmaršal Potiorek, ki je nameščal vojnega ministra, kakor tudi več drugih dostojanstvenikov.

— Skupno postopanje slovanskih dijakov na Dunaj. Na dunajski visoki poljedelski šoli se bode v kratkem ustanovilo novo društvo, ki se bode osnovalo na podlagi programa češke agrarne stranke, in ki hoče zediniti vse slovanske dijake na ti šoli in na Dunaju vobče. Ustanovitelj tega društva, ki bode poleg slovanske vzajemnosti gojilo tudi misel agrarizma, je češki minister Prašek. Društvo še ni dozdaj formalno ustanovljeno, ker so se pokazale nekatere manjše zapreke ali zanimivo je, da je inicijativa za ožje združenje Slovanov zopet izšla od češke strani. Omenjeno društvo deluje skrivši že celo leto in šele zdaj so se pravila poslala v potrditev. Društvo bode po velikonočnih praznikih priredilo celo vrsto informacnih predavanj o slovanskem vprašanju. K društvu je že pristopilo 21 slovanskih društev, in sicer 7 hrvaških, 4 češka, 4 slovenska, 3 srbska, eno poljsko, eno rusko in eno bolgarsko.

— Vestnost županstva radovljiškega. Iz Radovljice se nam piše: Na zahtevo Vilfanovo, češ, da bodo vse občine zastopane, je okrajni šolski svet določil pet zastopnikov za krajni šolski svet. A Vilfanu in njegovi stranki ni šlo za to, da bi bile zastopane vse občine, ampak le, da bi liberalci volili predsednika in niso dali lancovski občini nobenega zastopnika, ker niso nobenemu zaupali, pač pa Novi vasi, dasiravno plača ta skoraj štirikrat manj davka. Zato in ker je graščinski oskrbnik Tomaž Šusteršič po krivici volil kot virilist za lancovsko občino, se je ta pritožila na c. kr. okrajni šolski svet, kateri je pritožbi ugodil in zoper odlok c. kr. deželne šolskega sveta na ministrstvo, ki je ta odlok razveljavilo in tudi pritožbi ugodilo. »Narod« piše: »To se je zgodilo meseca decembra 1907. Sedaj smo že v mesecu aprilu, a slavno c. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici še do danes ni imelo časa poiskati dotični akt in razpisati nove volitve. Zahtevamo, da c. kr. deželna vlada takoj ukaže podrejenemu c. kr. okrajnemu glavarstvu v Radovljici, da razpiše volitve v krajni šolski svet radovljiški, če ne drugače zagodemo.« Ker sta v občinskem zastopu gospoda davčni nadzornik Žun in davkar Ravnikar, ali bota tudi ta dva drugače zagodla zoper c. kr. okrajno glavarstvo? Zadnji odstavek dopisa c. kr. okrajnega šolskega sveta z dne 9. januarja 1908 št. 21, glede nove volitve občinskih zastopnikov v krajnem šolskem svetu radovljiškem se glasi: »Volitev občinskih zastopnikov se ima še enkrat izvršiti. Dolžnost mestnega županstva v Radovljici je, da še enkrat skliče občinske zastope v šolanih občin k tej volitvi. Nadalje bo dolžnost volivce opozoriti na to, da se je število udov le na izrecno prošnjo mestne občine zavoljo zastopstva vseh všolanih občin v krajnem šolskem svetu zvišalo na pet, da se na ta način doseže namen zakona o šolskem nadzorstvu. Volivni spisi se vračajo mestnemu županstvu

v Radovljici. Omenjeni dopis c. kr. okrajnega šolskega sveta je prejel županstvo Predtrg 23. januarja, županstvo Lancovo 22. januarja t. l. Torej ni dvoma, da je županstvo v Radovljici tudi v istem času prejelo ta dopis in isto še dosedaj ni nič ukrenilo. To je vestnost županstva radovljiskega in ne okrajnega glavarstva, kakor »Narod« piše, oziroma c. kr. okrajnega šolskega sveta. — Vilfan v včerajšnjem »Narodu« svojo vestnost sam razkričava z izjavo, v kateri pravi, da je on sam kriv, da se volitve še niso vršile, »ker je bil po drugih javnih poslih (z agitacijo pri volitvah! Opomba ured.) zadržan«. — S svojim napadom je torej »Narod« le Vilfana blamiral!

+ Na župnijsko Velika Došina je prezentiran župnik č. g. Janez Gnjezda.

— V društvu »Kranj« se je gledališka predstava zadnje nedelje prav dobro obnesla in se bo ponovila prihodnje nedelje ob pol 5. uri. Vstopnice se že pridno razprodajajo. Igra »Dan sprave« sicer glede tehnike ni umotvor, pač pa ima mikavne prizore, vzete iz duše ljudstva, in zato ugaja širšemu občinstvu. Igralo se je izvrstno. Igravci so se vglobili v svoje deloma prav težke vloge in pokazali zopet lep napredek. Posebno zaslugo za vprizoritve te igre ima g. režiser Lovrenc Rebolj.

— Ločitev Reke od senjske škofije. Reški guverner, grof Aleksander Nako, je storil korake, in v ogrskem ministrstvu za bogočastje ga v tem podpirajo, da se Reko odtrga od senjske škofije in ustanovi na Reki posebno ogrsko vladikovino, ali pa vsaj ogrski vikarijat. Ako bi to zadelo ob prevelik odpor, naj bi se Reko združilo z gransko škofijo. Na ta način bi se uničila zadnja sled skupnosti med Reko in Hrvaško.

— Tržaški mestni svet je imel dne 1. t. m. zvečer sejo. Zdravstveni komisiji se je izročila prošnja 118 meščanov, da se zgradi za magistratnim poslopjem pokrita tržnica. Sklene se, da občina prispeva s 16.000 kronami k stroškom za ureditev zemljiške knjige. Propadel je predlog, da bi se določilo mestnemu kaplanu 2000 K kongruje na leto in 680 K stanarine. Sklenilo se je nakupiti neka zemljišča za podaljšanje ulic Giuliani, Pallini in steze sv. Andreja. Namesto Teodorja Mayerja, ki je demisioniral, predlaga dr. Venezian, da stopi v občinski svet Arch.

— Iz Kropce. Družba Marijinih deklet nam je priredila v nedeljo 22. marca prelepo predstavo »Lurška pastarica«. V nedeljo 29. marca se je na željo občinstva igra ponovila. Svoje vloge so vse igralke dobro izoržile, posebno pastarica Bernardka. Dekleta so v prelepem govoru in petju voščile č. g. župniku za imendan. G. župnik je v zahvali v prekrasnem govoru opisal vzvišeni namen Marijinih družb. Gosp. župniku še na mnoga leta!

— Železnica Metlika-Karlovac. Dne 30. m. m. je imela trgovska in obrtna zbornica v Zagrebu sejo, v kateri je med drugim poročal tajnik Milan Kresić o železniški progi Karlovac-Metlika in rekel, da je zbornica predložila trgovskemu ministrstvu utemeljeno predstavko, v kateri zahteva izvršitev te železnice kot proge prvega razreda, ker se bo tudi nadaljevanje te železnice na avstrijskem ozemlju zidalo kot proga prvega razreda. Ker pa iz službenih vesti o političkem obhodu izhaja, da se ima proga Karlovac-Metlika graditi kot lokalna, sklenila je zbornica soglasno, opozoriti deželno vladu, da posreduje pri skupni vladi v gornjem smislu, ki edino odgovorja koristim dežele.

— Prva turbinska ladja avstrijska bo nova križarka F, ki bo imela hitrost 28 morskih milj na uro.

— Nov most čez Dravo v Osijeku. Te dni prispe v Osijek stavbeni svetnik Duka, da konča priprave za gradnjo novega železnega mostu čez Dravo. Z zidanjem stebrov prično v kratkem.

— Samoumor neznanca. Dne 29. m. mes. je skočil pri cerkvi sv. Jurija na Testatu neznan moški v petnajst metrov globok prepad, kjer je obležal z razbito glavou. Nekateri pravijo, da je samoumorilec nek trgovec s sadjem, drugi pa, da je nek zidar Dominik, ki se mu ne ve za priimek.

— Olepševalno društvo v Kranju ima izvanredni občni zbor dne 4. t. m. ob polu 9. uri zvečer na »Novi pošti« v Kranju s sledečim sporedom: 1. Predsednikovo poročilo. 2. Izprememba društvenih pravil. 3. Volitev novega odbora. 4. Slučajnosti. K občnemu zboru imajo pristop člani in po njih vpeljani gostje.

— Truplo novorojenčka so našli blizu Cervinjana. Dete je bilo zavito v bluzo višnjeve barve. Ležati je moralo tam že najmanj dva tedna. Detomorilko iščejo.

— Vojak na jugu. V Volče na Tolminkem je prišla te dni ena stotnija vojakov; tam ostanejo do jeseni.

— Tatvina v topničarski vojašnici. Iz topničarske vojašnice v Gorici je dajal vo-

jak Anton Dolenc izvoščeku Jos. Peliconu oves, odeje za konje in druge reči. Ker se le ni moglo priti na sled tatvini, so se postavili redarji ponoči v bližino vojašnice, da bi vjeli tatu. To se je res posrečilo. Ponoči na sredo je prišel izvošček Pelicon k vojašnici in vojak Dolenc mu je nakladal oves in druge reči. Redarji so Pelicono takoj aretirali, Dolenca pa šele zvečer, ker se je skrival.

— Vojak samomorilec. Iz vojašnice v Zadru je pobegnil 20. marca domobranec Stelja, doma iz benkovaške občine. Šel je v vas Miočić, kjer so ga dne 30. marca našli obešenega. Vzrok samoumora ni znan. Nesrečnež je služil v tretji stotniji.

— Za načelnika okrajne bolniške blagajne v Št. Vidu nad Ljubljano je zopet izvoljen g. Anton Belec.

— Ustanovitelj »Rdečega križa«, Henrik Dunant obhaja te dni osemdesetletnico svojega rojstva. Isti je leta 1863. prvi sprožil misel o mednarodnem društvu za pomoč in negovanje v vojski ranjenih vojakov. Leta 1864. pa je povzročil mednarodno pogodbo o varstvu bolniške streljave v vojski, takozvano ženevsko konvencijo. Leta 1901 je prejel za svoje zasluge Nobelovo nagrado. Rojen je dne 8. maja 1828. v Genfu ter je po poklicu zdravnik.

— Z vlaka je skočil blizu Zagreba Vid Dujan iz Dugog sela. Prespal je postajo Dugo selo ter se zbudil šele blizu Zagreba. Ta ga je tako razburilo, da je skočil z vlaka, ki je bil v polnem teku. Vlak mu je odrezal obe nogi pod koleno. Prepeljali so ga v bolnišnico usmiljenih bratov, kjer so ga operirali.

— Predavanje je imel v društvu »Tabbor« v Loškem potoku g. L. Bajec. Govoril je o liberalizmu, orisal je njega program in kazal pogubno njegovo »delo« na verskem in gospodarskem polju.

— Barka se je potopila. Blizu Senja v Dalmaciji se je vsled hude burje potopila barka s štirimi osebami, ki so bile v njej.

— Zopet zvižaja z izgubljenovo novčarico v Zagrebu. V nedeljo se je pripetil v Zagrebu zopet običajen rop novčarice. Žrtva je Anton Bartol iz Hriba na Kranjskem, ki se je z 18 drugimi drvarji pripeljal v nedeljo zvečer po železnici v Zagreb. Ko so prišli do mitnice, stopi iz Lestrajčeve krčme neznanec, ki se pridruži delavcem, pozdravi Bartola kakor starega znanca ter ga vpraša ali je v gozdu kaj prida zaslužil. Ko je Bartol pritrtil, pridruži se drvarjem drug neznanec, ki toži, da je izgubil svojo novčarico. Prvo došli neznanec je takoj pokazal svojo denarnico, a drugi je rekel, da ista ni njegova. Tudi Bartol pokaže svojo denarnico, v kateri je bilo 470 kron. Drugi neznanec jo odpre, vzame iz nje ves denar ter se spusti v beg, prvi lopov pa za njim. Neverjetno, da se tem lopovom ne pride na sled!

— Ogrsko-hrvatsko parobrodno društvo na Reki je imelo te dni svoj občni zbor. Čisti dobiček lanskega leta znaša 252.842 kron. Delničarjem se izplača 10% dividenda.

— Za tujski promet v Dalmaciji. V Spljetu nameravata dva Čeha, in sicer en zdravnik, drugi inženir, ustanoviti klimatični zavod.

— Osiek ali Osijek? Mestni magistrat osiješki je na vprašanje odbora, ki dela priprave za zakon o imenih hrvaških občin in mest, odgovoril, da nima ničesar proti imenu Osijek. V bodoče bo torej treba pisati Osijek in ne Osiek.

— Radovedna telefonistka. Kralj Viktor Emanuel je bil zadnjič v Benetkah zelo slabe volje. Zapazil je namreč, da je nekdo prišuškoval, ko se je iz kraljeve palače po telefonu pogovarjal s cesarjem Viljemom na krovu ladje »Hohenzollern«. Po strogi preiskavi so radovedno telefonistko odustili.

— Pravoslavni župnik aretiran. V Banjaluki je dalo vojaško sodišče aretirati pravoslavnega župnika Prokovića, ker je nosil brez dovoljenja orožje. Drugi spravljajo aretiranje v zvezo z velikosrbsko propagando, za katero baje Proković deluje.

— Zaprti ponarejalci menic. V ponedeljek so zaprli v Zagrebu Dragotina Pavličića in Ivana Toša, ker sta poskušala pri prvi hrvaški hranilnici eskomptirati ponarejeno menico.

— Narodna čitalnica v Črnomlju priredi v nedeljo, dne 5. aprila 1908, v dvorani hotela »Grad« gledališko predstavo »Divji lovec«, narodni igrokaz s petjem v štirih dejanjih. Spisal F. S. Finžgar. — Začetek točno ob pol 8. uri zvečer. — Vstopnina za osebo: Sedeži 1 K, stojišča 60 vin.

— Hišo pesnika Kanavelića v Korčuli so na javni dražbi kupili Italijani, ki v njej ustanovijo trirazredno »Legino« šolo. Občina, ki se ji je hiša ponudila, je ni hotela kupiti.

— Parceliranje veleposestva na Hrvaškem. Neko francosko-belgijsko društ-

vo je kupilo od kneza Schaumburg-Lippe veleposestvi v Virovitici in Slatini. Društvo najpreje poseka gozdove in proda les, potem pa zemljišča razkosa in razproda med kmete.

— Stavka. Emailna in tvornica kovinskih stvari v Mostu »Austria« je izključila od dela nad 900 delavcev, ker je stavkalo približno 200 pomožnih delavk.

— Radi detoumora so v Alturi pri Pulju zaprli 20-letno Katarino Mogorovič. Zaprli so tudi babico in več drugih oseb, ki so znale za zločin. Umorjenega dečka so našli zakopanega v nekem vinogradu blizu hiše, v kateri je Mogorovič stanovala. Dekle je brez staršev, prepuščeno samo sebi.

— Čebelarski shod v Dobropoljah se vrši 5. aprila ob 3. uri popoldne pri gosp. Čelofigu. Na shodu bo predaval zastopnik osred. čebel. društva iz Ljubljane gospod Ant. Likozar. Vabi se k obilni udeležbi.

— Podružna cerkev sv. Marjete v Kosezah spada k šentviški župniji nad Ljubljano. Po potresu je bila zelo poškodovana in do letos zaprta. Vsled splošne želje in potrebe se bo cerkva pod vodstvom g. Iv. Zakotnika lepo prenovila in na Veliko noč zopet blagoslovila.

— Sedemdesetletnico je praznoval 2. aprila vseučiliški profesor dr. Josip Kalousek v Pragi.

— Umrla je v Šmihelu pri Novem mestu č. sestra Dominika Avsec, stara 33 let.

— Strah v zraku in topova krogla. Iz Avč. Dne 31. m. m. okoli 9. ure zjutraj se je slišal pok in brenčanje v zraku. Nekateri pravijo, da je prišlo od severne, drugi pa od zahodne strani. Pok in šumenje pa se je slišalo po več občinah. Vsi, ki so bili zunaj, so se pogovarjali, kaj more to biti. Popoldne pa je neki tukajšnji posestnik, ki je v svoji senožeti pol ure od vasi delal, prinesel v vas novico, da je padlo kos topove krogle, ki je ranila tam stoječo sadno drevo in se zarila petnajst centimetrov globoko v zemljo. Mož s svojim šestletnim sinom je bil oddaljen približno deset metrov. Mož od strahu ni hotel krogle izruti. Šele ko je prišel še nekdo drugi, sta jo izdrla iz zemlje. Krogla tehtala 1 kg. 18 dkg., dolgost približno 15 cm., debelost pa 5 cm. Druge nesreče ni bilo. Od kod je priletela krogla: Od vaj italijanskega topništva ob meji?

— Nezgoda pri de. Dne 1. aprila zvečer razkladal je 43-letni Jurij Cendak iz Golca v Istri na angleškem parniku »Kongo« v Trstu premog, kar mu pade na glavo težak kos železa in mu preseka kožo na lobanji. Prenesli so ga v bolnišnico.

— Smrtna kosa. Predsinočnjim je v Trstu umrl redarstveni nadzornik Fran Cimprič.

— Nesreča na vojaškem vežbališču. Včeraj dopoldne okoli 10. ure se je dogodila v Trstu na vežbališču nad dirkališčem Monte bello huda nesreča. Vežbala je kompanija 20. lovskega bataljona. Ob nekem poveljevanju stotnika Wilkomma je konj poskočil in zadel z obema kopitoma zadaj stoječega kadeta Schichka na vrat pod levim ušesom. Kadet se je zgrudil v nezavesti, a stotnik je pal s konja. Vaja je bila takoj prekinjena, a kadeta so po nalogu na lice mesta prihitelovega vojaškega zdravnika takoj odpeljali v vojaško bolnišnico.

— Pred upravnim sodiščem se bo dne 14. aprila razpravljalo o pritožbi gospoda Frana Kobija v Borovnici proti deželnemu odboru in Jožefu Štvecu radi nekega rekurza v stavbinskih zadevah.

— Na Opčinah pri Trstu bodo odslej letni živinski semnji. Namestništvo jih je že dovolilo.

— Jegulje za dalmatinsko jezero. Iz ribogojne postaje v Rimu se je nabavilo 100.000 jeguljic, ki se jih je spustilo v Vransko jezero v Dalmaciji.

— Tramvaj v Pulju je prepeljal leta 1907 skupaj 1.031.167 oseb ter imel dohodek na voznihi 132.284 K 95 h, za pet in pol tisoč kron več kakor leta 1906. Delničarjem se izplača štiri in polodstotna dividenda. Društvo zgradi progo do Sijane.

— Osuševanje močvirja v dolini Neretve v Dalmaciji. Poljedelsko ministrstvo je sklenilo, da se osuši močvirje v dolini Neretve. Te dni prispejo z Dunaja strokovnjaki, ki pregledajo tla od morske obali do Metkovičev in na temelju tega ogleda sestavijo načrte. Kadar bo delo izvršeno, zamogla bo neretvanska dolina pridelovati toliko žita, da pokrije potreščino cele Dalmacije. A tudi v zdravstvenem oziru je osuševanje zelo vabno.

— Samoumor. Žile si je prerezal v kopalnišču v Trstu uslužbenec v plinarni Josip Gurko.

— Cestar preganjan na Hrvaškem. Županijski urad v Gospiću je premestil cestarja Elijo Gjukića iz Suvaje v Opaličselo. Tudi v hrvaški politiki je prvokrat, da se preganja cestarja! Utemeljuje se premeščanje s tem, da je bil cestar radi razžaljenja časti obsojen v pet dni zapora.

Na dotičnem odloku je podpisan podban Vuchetič.

— Madžarske šole na Hrvaškem. Madžarsko šolsko društvo »Julian« name-rava v Osekovo ustanoviti madžarsko šolo, dasi je tam le malo madžarskih družin. Šola bo torej šla na lov na hrvaške otroke.

SOMIŠLJENIKI!! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovencem«! Kupujte te naše vžigalice!

Štajerske novice.

Š »Zveza slovensko-štajerskih učiteljev in učiteljic« bo zborovala na velikonočni ponedeljek v Celju. Namerava se ustanoviti »Narodno-socialna zveza za slovensko Štajersko«.

Š V cerkvene nabiralnike sta vlomila v Slovenjem Gradcu dva neznana tatova.

Š Veleposestvo Bežigrad pri Celju je kupila hrvaška parcelarna banka iz Zagreba za 360.000 K.

Š Premeščen je poštni uradnik gospod Papež iz Celja v Celovec. V Celju je polno uradnikov, ki ne znajo slovenski, slovenski uradnik pa mora drugim.

Š Za poštarico v Šoštanju je imenovana poštna oficijantinja Roza Lissetz.

Š Iz Slovenjega gradca. Živinozdravnik g. Franc Pirnat pride v poljedelsko ministrstvo. Na njegovo mesto pride začasno živinozdravnik g. Ernst Böhm, ki ne zna besedice slovensko.

Š Doktor prava je postal gosp. Franc Irgolič.

Š Še eno novo učiteljišče na Štajerskem. Na Gornjem Štajerskem hočejo Nemci imeti svoje nemško učiteljišče. Potem bo troje učiteljišč na Štajerskem — in vsa tri nemška. Slovenci na Spodnjem Štajerskem imajo tudi nemško učiteljišče v Mariboru!

Š Podzemske jame med Celjem in Slov. Gradcem bo preiskal gospod A. Perko po naročilu železniškega ministrstva.

Koroške novice.

k Čudna svetlobna prikazen. 30. marca okoli pol 7. uri zvečer so opazovali v Dravski dolini čudno nebnou prikazen. Kake dve ure se je videla na nočnem nebu približno en meter široka obla žarkov, ki se je v daljnem loku pomikala. O prikazni še ni nobeden nič na jasnem, ker ni znano, kaj da bi bilo temu vzrok. Domnevalo se je, da je to svit kake repatice, pa žar le ni bil tak, kakor je pri repaticah.

k Krščanska posredovalnica za službe in delo je začela poslovati v Celovcu, Benediktinski trg št. 10. Posredovalnica je urejena po vzorcu dunajskega delavskega posredovalnega urada. Posredovalo se bode le pri onih, ki so udje kake krščanske delavske organizacije in sicer brezplačno. Delodajavci plačajo le vpisnino 60 vin. Posredovalnica je ob delavnikih odprta od 8. do 9. ure dopoldne in od 3. do 5. ure zvečer. Ob nedeljah in praznikih je zaprta.

k Davica se je pojavila med otroci v Krivi Vrbi. V Kolbinici so pa radi davice in škrlatice morali šolo zapreti.

k Umrl je 28. marca v Št. Vidu ob Glini v bolnišnici usmiljenih bratov č. g. Josip Gallant, župnik v pokoju, star 73 let. Pogreb je bil 30. marca.

k Osojsko jezero je od zadnjega marca sem popolnoma ledu prosto.

k Garnizilska sprememba v Celovcu. 2. bataljon domobranskega pešpolka št. 4 se je odpeljal 30. m. m. v Gorico, kjer bo znanprej v garniziji. V Celovec pa pride 7. t. m. z vlakom ob šestih zvečer lovski bataljon št. 19 iz Komorna ter se nastani v novi domobranski vojašnici.

Ljubljanske novice.

Ij Gledališki večer v »Unionu«. Opozarjamo še enkrat na bogati vzpored gledališkega večera, ki ga prirede v veliki dvorani »Uniona« jutri zvečer člani slovenskega gledališča. Sodelujejo dame Grosova, Škrdljkova, gospodje Benišek, Kratochwil, Orželski, Vašiček in Vaverka ter vojaška godba. Večer bo vsekakor jako interesanten. Predprodaja vstopnic je v Šeškovi trafiki.

Ij Nesreča. Včeraj dopoldne je prinesla osemletna šolska učenka Antonija Hö-nigmanova kosilo svojemu redniku, delavcu Lemontu, v gramozno jamo ob bolnišnici za silo. Ker slučajno ni bilo Lemonta v jami, je deklica postavila kosilo k tam stoječi šupi in se šla igrati k neki trugi za pesek. Truga je padla na deklico in jo tako pritisnila k tlom, da je bila takoj mrtva. Policijska komisija je odredila,

da so truplo prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu.

Iz Amerike se je pripeljalo predčerašnjim na tukajšnji južni kolodvor 350 Hrvatov in 50 Slovencev.

Iz Amerike se je pripeljalo predčerašnjim na tukajšnji južni kolodvor 350 Hrvatov in 50 Slovencev.

Iz Amerike se je pripeljalo predčerašnjim na tukajšnji južni kolodvor 350 Hrvatov in 50 Slovencev.

Razne stvari.

BEDA V AMERIKI.

V Združenih državah je revščina med delavstvom vsak dan večja. V velikih mestih se zato dogajajo veliki delavski izgredi. V Filadelfiji je bil 1. t. m. med delavstvom krvav boj. Le s težavo in z orožjem je razgnala policija množico.

Tobačna vojna v Zjedninjenih državah.

Večina pridelovalcev tobaka Zjedninjenih držav so se organizirali v ligo, da zamorejo energično nastopiti proti tobačnemu trustu, ki bi jim rad narekaval cene. Pridelovalci so obdržali del pridelka iz leta 1906 in vsega od leta 1907. Pridelovalcem, ki se niso pridružili organizaciji, oropajo pridelek takozvani »Night-Riders«. V Chonvingtonu so zažgali zalogo tobaka. Škoda, ki so jo do sedaj napravili, znaša že več stotisoč dolarjev.

Napad na ruskega polkovnika.

Na voz ruskega polkovnika Sahova je bilo oddanih ponoči dne 1. t. m. v Teheranu pet strel. Kočija je bila prazna in napadalec ni dosegel, kar je nameraval z napadom.

Bogata zastrupljevalka.

V Bourgu na Francoskem se zapri 30-letno bogato Jeanette Gould, o kateri sumijo, da je zastrupila svoje in moževe starše ter sestrično. Mrličje izkopljejo, da jih sodno preiščejo. Ko so peljali Gouldovo v zapor, je malo manjkalo, da jo ni usmrtila besna množica.

Nesreča v rudniku.

Vsled eksplozije je v Belgiji v rovu Leopold Limburg od srede zaprtih 24 rudarjev. Dozdaj so spravili na dan 11 smrtno nevarno ranjenih delavcev.

Odkrita zarota proti velikemu knezu Nikolaju.

Ponoči dne 2. t. m. je vdrla policija v stanovanje zdravnik Frenkla. Odvedli so njega in več oseb v Peter Pavlovo trdnjavo. Policija trdi, da je dr. Frenkl vodil revolucijsko armadno organizacijo. Dne 2. t. m. so nameravali umoriti med vožnjo velikega kneza Nikolaja. Policija je pravočasno preprečila napad.

Grozna nesreča vsled petroleja.

Mlada soproga nadporočnika Kozila na Dunaju si je v soboto večer prala lase s petrolejem. Na umivalniku je stala goreča sveča in lasje so se dotaknili plamena. V hipu je bila vsa glava nesrečne žene v ognju. Začela je klicati na pomoč. Prihitiel je častnikov sluga ter vrgel na glavo nesrečnice neko preprogo. Toda bilo je že prepozno. Lasje so gospej docela zgoreli, opečena pa je nevarno tudi po licih, na prsih in po hrbtu. Teško, da ostane živa.

Prvi avtomobil v sveti deželi.

Prvi avtomobil, ki so ga videli prebivalci Palestine, je bil last zakonske dvojice Glidden iz Amerike. V spremstvu konzula Wallace si je dvojica ogledala z voza Jeruzalem in okolico. Za to je bilo treba posebnega sultanovega dovoljenja.

Kako se je poročil japonski milijonar. Iz San Francisca se poroča: V Los Angeles študira japonski milijonar Katow. Ta se je zagledal v kalifornijsko damo Miss Gwendolin Whitham White. Kalifornijske postave pa najstrožje prepovedujejo zakone med belimi in rumenimi. Katow je pa znal postavam okom priti. Naročil si je ladjo, vzel s seboj nevesto in nekega uradnika ter se odpeljal tako daleč na morje,

da je došel v nevtralnno ozemlje, kjer niso kalifornijske postave nič več pravomočne. Ondi se je izvršila poroka in mlada dvojica se je nato vrnila v Los Angeles, kjer je bila potem srovesnost v čast novoporočencema.

Poneverjenja v depozitni blagajni v Madridu. Kakor poroča »Frankfurter Zeitung« iz Madrida, so odkrili v državni depozitni blagajni poneverjenja, ki presegaajo vsoto več milijonov. Storilec, nek višji uradnik, je pobegnul.

Moč avtosugestije. V Budimpešti je prišel 18letni delavec Josip Bruckner do žalostnega sklepa, da se ustrelji. Zdravniki so ga našli nezavestnega, poleg njega samokres, iz katerega so bile izstreljene tri kroglice. O ranah in krvi nikjer sledu. Zdravniki so mladeniču vbrizgali eter ter ga osvobodili. Vprašali so ga, kaj je storil. Rekel je, da je trikrat sprožil v se, tretjič v glavo. Kroglica je v možganih, ki ga hudo bolijo. Zdravniki so preiskali glavo, a rane ni bilo nikjer. Sedaj je doganjano, da je Bruckner v velikem razburjenju zgrešil strel, a si domišljal, da se je zadel. Nesrečneža, ki se je zopet onesvestil, so prepeljali v bolnišnico. Zdravniki dvomijo, da ostane živ.

Novo zlato polje. Pred tremi tedni so trije iskalci zlata našli v Sierrri Nevadi, 65 kilometrov od mesta Reno pri St. Francisku, bogato zlato polje. Ko so iskalci prinesli veselo vest v Reno, je takoj popustilo 200 železniških delavcev svoj posel ter hitelo iskat zlata. Kmalu je bilo na tisoče ljudstva na zlatem polju, in danes stoji tam že mesto Rawhide, ki šteje stotisoč prebivalcev. Cena zemljišč je v kratkih tednih neverjetno poskočila. Ozemlje, ki je poprej veljalo 40.000 frankov, reprezentira sedaj vrednost 15 milijonov. Se vedno nove trume lite v Rawhide, samo včeraj ni odstopoval nihče, ker je prvi april, kakor pravijo, nesrečen dan.

Zazidan dinamit. V Koblavi v gornji Šleziji je neki zidar razdral neko staro hišo. V zidu je našel trd predmet; ko je udaril nanj s kladivom, je razletel ves zid v obližju. Dotičnega zidarja je raztrgalo, nekega delavca v bližini pa težko ranilo. Pokazalo se je, da je bil v škatlji, ki je bila pokrita z apnom in vzdana v steno, dinamit.

Trimilijonski deficit pri Južni železnici. Prihodnji teden bodo dokončali računski zaključek Južne železnice. Železnica ima sicer šest milijonov dohodkov, toda temu nasproti ima baje več kot devet milijonov izdatkov, zaključek bi bil za tri milijone slabšiji od lanskega leta.

Bolnišnica za pijance. V Ohio v Ameriki ustanove posebno bolnišnico, kjer se bodo zdravili strastni pijanci ter se bo iz njih napravilo zmerne ljudi.

Koliko stane potovanje ameriškega brodogojca. Odkar je odplulo ameriško brodogojstvo iz Hampton Roads ter nastopilo svoje dolgo potovanje v San Francisco, je prepotovalo 13.000 angleških milj in je ločil le še 1000 milj od prvotnega cilja. Medtem so pa potovanje podaljšali za 6000 milj proti Havaju in Filipinim. Potem obišče brodogojce Avstralijo, Japonsko in pride skozi Sueški prekop v Sredozemsko morje, odkoder se vrne v Ameriko. V vsem skupaj bo prepotovalo daljo 46.000 angleških milj. Brodogojce, ki je podvzelo to svetovno potovanje, obstoji iz 16 bojnih ladij in 6 rušilcev ter ima s seboj 12.865 oseb. Ladje reprezentirajo vrednost okrog 400 milijonov mark. Samo za potovanje iz Hampton Roads do San Francisca se računa potrebščina premoga na 1.200.000 mark. Potrebščina premoga za celo potovanje znaša približno 3 milijone mark, in skupni stroški, ki so bili prvotno proračunjeni na 10 milijonov mark, bodo narasli brez dvoma na znatno svoto 20 milijonov.

Socialno-demokratska goljufija. Državno pravdnštvo v Parizu ima sedaj opraviti z afero, v kateri igrajo socialni demokratje žalostno vlogo. Pariške stavbenike so namreč delavci tožili za odškodnine, ker so baje pri delu dobili zdravju škodljive poškodbe. Ker so delavci prinesli zdravniška izpričevala, so stavbeniki vselej izgubili pravdo. Kakor so pa sedaj dognali, je bilo vse skupaj velika goljufija, pri kateri so socialnodemokratski judovski zdravniki svoje somišljenike na vso moč podpirali. V socialnodemokratski delavski borzi so napravili celo pisarno, kjer so sodrugi dobili zdravni-

ška izpričevala. Hišne preiskave pri celi vrsti zdravnikov in lekarnarjev so dale mnogo zelo kompromitujoče snovi za gospe »rdečkarje«.

Zaprta deklica. Razni cerkvi sovražni listi so nedavno pisali o neki mladi Italijanki, katero se je po sili interniralo v samostanu Thurnfeld v Hallu na Tirolskem. Sedaj pa javlja državno pravdnštvo: Kakor je dognala sodna preiskava, je lastni oče pripeljal 16letno dekle v Thurnfeld ter ni govora o kakem nezakonitem prikrajšanju svobode. Prvega marca je oče vzel zopet hčer iz samostana.

Ledniške bolhe. Na ledniku Hallereck so opazili zadnjo nedeljo, da je bil sneg pokrit kakor s sajami. Natančnejša preiskava je dognala, da je bilo na snegu na milijone ledniških bolh, desoria glacialis.

sl Zakaj je zaprt pravoslavni duhovnik Prokopič. Imenovani je predsednik upravnega odbora »Otažbine« v Banjaluki. »Pester Loyd« je te dni priobčil izpisek iz članka, ki je bil v »Otažbini« zaplenjen. V tem članku se napoveduje vojno med Avstroogrsko in Srbijo. V tem boju bo morala Bosna in Hercegovina pomagati Srbiji proti Avstroogrski. Aretacija je v zvezi s tem člankom. Zapri so tudi upravitelja »Otažbine«, Dragomira Jankoviča.

SOMIŠLJENIKI! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovincem«! Kupujte te naše vžigalice!

Najnovejša politična poročila.

NEMŠKI CESAR IN NEMŠKI VLADARJI PRIDEJO ČESTITAT CESARJU FRANCU JOŽEFU.

Dunaj, 3. aprila. Nemški cesar Viljem obišče avstrijskega cesarja dne 10. junija, da mu osebno čestita k 60letnici vladanja. Z nemškim cesarjem se bodo takrat mudili na Dunaju tudi skoro vsi ostali nemški zvezni kralji in knezi, da prirede avstrijskemu cesarju ovacijo ob njegovem jubileju.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 3. aprila. Danes državna zbornica razpravlja o nujnem predlogu glede zvišanja števila vojaških novincev.

ONESVEŠČENI POSLANEC.

Dunaj, 3. aprila. V državnem zboru se je med govorom Daszynskega onesvestil poslanec duhovnik Pastor. Seja se je morala prekiniti. Poslanci zdravniki so mu prihiteli na pomoč. Nato se je seja zopet otvorila. Daszynski zahteva modernizacijo armade, dveletno službeno dobo, stroge kazni za mučitelje vojakov, reforma vojaškega kazenskega prava. Za njim govori Bielohlawek.

KOROŠEC ZA SLOVENSKO GIMNAZIJU V CELJU.

Dunaj, 3. aprila. Dr. Korošec v proračunskem odseku predlaga, da se pozivlje vlado, naj slovenske vzporednice na celjski gimnaziji razširi v samostojno slovensko višjo gimnazijo ter začne s šolskim letom 1908/09 s petim gimnazijskim razredom.

DOPOLNILNE VOLITVE V GORICI.

Gorica, 3. aprila. Volivni imeniki za dopolnilne volitve v mestni zastop bodo razpoložene od 5. t. m. tekom štirinajstih dni. Reklamacije je vlagati v osmih dneh od 11. t. m. naprej.

SAMOMUR PETNAJSTLETNEGA DEKLETA.

Gorica, 3. aprila. Včeraj popoldne se je v Pevmi ustrelila iz samokresa 15-letna Libera Kraus. Zadelo se je v srce ter bila takoj mrtva. Vzrok: neozdravljiva bolezen.

TRŽAŠKI ŽELEZNIČARJI.

Trst, 3. aprila. Železničarji državne in južne železnice so na zelo obilno obiskanim shodu sklenili počakati do 15. aprila, da ugoti vlada njihovim zahtevam; ako tega ne stori, se uprizoni pasivna rezistenca.

ZA VERSKO PREPRIČANJE.

Budimpešta, 3. apr. Afera ministerialnega svetnika v nauč. ministrstvu barona

Barkoczysa, ki ni hotel, da pokaže svoje versko prepričanje, podpisati spis neke civilne poroke, postaja vedno večja in ni izključeno, da morda izzove celo ministrsko krizo. Weckerle je konferiral danes s predsednikom ljudske stranke, ki pa je izjavil, da mora stranka postopanje Barkoczysa odobravati.

KRVAVO PREPREGANA DEMONSTRACIJA POGREBNEGA SPREVEDA PROTI AVSTRIJSKEMU POSLANIŠTVU V RIMU.

Rim, 3. aprila. Ko je hotelo 1500 pogrebcev, ki so spremili truplo delavca Cezarja Premucci, udreti mimo ulice Plebiscito proti trgu Venezia, kjer se nahaja avstrijsko poslaništvo pri Vatikanu, se je policija postavila demokratom, svobodomislemcem in podobni drhali nasproti. Banderonosi so obrnili zastave in hoteli konje pogrebne voza s silo gnati v omejeno smer. Voznik je zbežal. Demonstrantje so najbrž pred poslaništvom hoteli uprizoniti znano neumno demonstracijo s proti tlom povešenimi zastavami. Policija je energično nastopila, toda drhal je bila v premoči ter nekaj karabinijerjev ranila. Iz množice je padel strel. Nato so karabinijerji ustrelili. Tri ljudi se je zgrudilo na tla mrtvih, dva umirata, devet je ranjenih. Med njimi sta dva anarhista.

Rim, 3. aprila. Vsled dogodkov v ulici Plebiscito je tu proglašen generalni štrajk. Tramvajski promet je ustavljen, trgovine so pa odprte. Štrajk se posebno ne pozna.

HILL.

Washington, 3. aprila. Senat je potrdil imenovanje Hilla za poslanika v Berlinu. (S tem je cesar Viljem, ki je proti Hillu intrigiral z zasebnim pismom Rooseveltu, oficieo desoauviran. Viljem Hilla zato ne mara, ker je Hill učenjak in ima malo premoženja. Najel si je v Berlinu zelo ceneno stanovanje. Ker je preprost mož, se ne razume na sprejeme, plese itd. V Berlinu namerava proučiti knjižnice za svoje velikansko delo: Zgodovina diplomacije.)

SOMIŠLJENIKI!! SOMIŠLJENICE!

Zahtevajte v vseh prodajalnicah in tobakarnah vžigalice »Slovenske krščanske socialne zveze«: »V korist obmejnim Slovincem«! Kupujte te naše vžigalice!

ŽITNE CENE

Budimpešta 3. aprila.

Pšenica za april	11:22
Pšenica za maj	11:39
Pšenica za oktober	9:77
Rž za maj	—
Koruza za maj	6:30
Oves za maj	7:28

Efektiv: 15 nižje.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 3062 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Pačina v 24 urah v mm
2	9. zveč.	73.1	6.0	p.m. szab.	Jasno	
8	7. zjutr.	39.1	-1.3	brevzetr.		0.0
	3. pop.	37.6	11.1	sl. jug.	pol. obl.	

Srednja včerašnja temp. 3.9°, norm. 7.1°.

Smrekove sadike

4letne, enkrat presajene, jako močne in koreninaste, ima na prodaj

oskrbništvu turjaške graščine

in v Hammerstiel-u

pošta Studenec pri Ljubljani.

801 3-1

Podružnica v Spljetu.

Delaška glavica: K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ul. št. 2 priporoča

promese na komunalne srečke à R 15%, — Žrebanje dne 2. marca. — Glavni dobiček R 300.000.—, promese na Tiske srečke à R 7.—, — Žrebanje dne 1. aprila. — Glavni dobiček R 180.000.—.

Obe promesi skupaj samo K 21.—.

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge po 4 1/2 %

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po kulantnem kurzu.

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond: K 200.000.

Probu'ena pomlad.

Aleksandrija, 28. marca.

Tudi Slovincem v Egiptu je napačil pomladni dan. Dasi smo v vroči Afriki, vendar je skrival pod seboj mrzel »krpatski« led slovenski življenj. Dolga in huda je bila zanj ta zima. Dolgo se je protivil »krpatski« led solničnim žarkom. A zmagalo je solnce. Kdor zna čakati, dočaka po še tako dolgi zimi ljubo pomlad. Dočakali smo jo tudi Slovenci v Afriki. Stajal se je »krpatski« led. Ne more več nepremičen ležati, prehudi so postali solnični žarki.

Dolgo se je naš dični konzul branil naše šole, boječ se, da bo slovenska politika, ki se goji v njej, (o čemer je on seveda docela prepričan!) v kvar in pogubo celi Aleksandriji, če še ne celi Afriki! Zastonj je bilo vse pametno dokazovanje, da se ni ničesar bati nikomur, ako se slovenska deca v šoli uči svoj materni jezik. Treba mu je bilo močnejših zdravil proti temu groznemu strahu: slovenski politiki v naši šoli. In dobil jih je. Z Dunaja mu jih je poslal sam g. minister, seveda po navetu naših pravih prijateljev. In kak vspeh se je takoj pokazal! Obljubil je, da se takoj drugi teden oglasi v naši šoli, da hoče vse pregledati in se o vsem poučiti, če ni še kje najti v njej tega strahu: slovenske politike. Potem hoče pa takoj poročati na Dunaj, da je šola brez tega strahu, da se ni bati, da bi Aleksandrija ali celo Afrika postala vsled naše šole slovenska. In vrh tega, tako je ljubeznivi gospod zatrdil, bomo že to leto dobili po obljubi gospoda ministra primerno subvencijo. Ali ni to veseli pomladni dan za nas, ki smo tako hudo zmrzovali pod »krpatskim« ledom v vroči Afriki? Kako dobro je torej imeti prave prijatelje, posebno na Dunaju! Ti so naši vrli poslanci S. L. S. Bog jih živi! Po njih se je rešila »krpatskega« ledu naša šola. Oni so ji oživljajoče pomladansko solnce.

Ko pa skopni pomladni sneg in se raztopi led, prikljije iz zemlje vsepovsod nebroj lepih cvetic v veselje ljudem. Tudi tu v Egiptu se je poleg lepo se razvijajoče naše šole, lepo razcveto tudi naše društvo »Krščanska zveza Slovinci«. Dobilo je krasno, dragoceno dvorano, opremljeno z vsem, kar zahteva napredek in razvoj naše mlade naselbine. V njej se bodo v prihodnje lepo gojile vrle cvetke slovenskega vrta, čvrste, rdečelične Slovence. Že sedaj je lepo v njej vsako nedeljo popoldne, a lepše bo še, ko dospejo sem toliko pričakovane slovenske šolske sestre. Ko bo ta najnovejši slovenski vrt v Egiptu lepo zasajen, lepo oskrbovan in bogat lepih cvetic, naj vstaja in se množi ljubezen dragih Slovinci v domovini do nje, naj se ga vsele, bodi jim v ponos, naj ga pa tudi pridejo pogledat v svoje veselje in zadoščenje!

Pisma iz Srbije.

Novo volitve. — Trgovinska pogodba. — Umor Novakovičev.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 24. marca.

Parlamentarni položaj, ki v Srbiji nikdar ni bil čist in jasen, se je te dni tako zamotal, da bo narodna skupščina gotovo zopet razpuščena in in razpisane nove volitve, da pove ljudstvo, kdo bo »županil«. To bi bile četrte volitve v ne celo petih letih vladanja kralja Petra. Takrat povzročuje nove volitve opozicija — z obstrukcijo. Mladi radikali so sklenili, da vladi pri drugem čitanju ne odobrijo proračuna za leto 1908 in da nastavijo najostrejšo obstrukcijo, kakor hitro pride na dnevni red nova trgovinska pogodba z Avstrijo.

Obstrukcija nima toliko namena, preprečiti odobrenje pogodbe, kolikor vreči vlado. Moje globoko prepričanje je to, da se opoziciji ne posreči ni prvo ni drugo. Nova pogodba ne predstavlja zlata, ž njo je Srbija manj dobila, nego je imela po prejšnjih pogodbah, vendar pa je več dobila, kakor je pričakovala, in celo več, kakor je vlada mladih radikalcev od Avstrije zahtevala. Če vpoštevamo razmere, moramo reči, da se je dosegel uspeh, ki se ga s frazami in sofizmi ne dá pobiti.

V kolikor je pa nova pogodba manj zadovoljiva od prejšnjih, v toliko pa ima tudi svojih boljših plati, to pa ravno v važnih vprašanjih. Ona se v marsičem razlikuje od prejšnjih pogodb že po načelih, temeljem katerih je sestavljena, in pa po tem, kar se z njo hoče doseči. Preje se je Avstro-Ogrski poleg političkih koncesij dajalo tudi take olajšave za uvoz njenih proizvodov v Srbijo, da je že pogodba sama preprečevala razvoj in napredek domače industrije, to pa le radi tega, ker se je mislilo, da bi čez Srbijo prišla strašna

kriza, ako bi ji ne bil zagotovljen izvoz živine v Avstro-Ogrsko.

Toda tekoma zadnjih dveh let, ko ni bilo pogodbe, se je ta zmeta razblinila. Stanje brez pogodbe, v katerem se je izvoz iz Srbije neverjetno povzdignil, prepričalo je merodajne kroge, da izvoz živine ni temelj, ki bi se nanj moral opirati gmotni obstoj Srbije, kakor se je to dotlej mislilo.

Bogatejša za to izkušnjo, ki je sama na sebi dragocena, osnovala je srbska vlada pogajanja na drugi podlagi, težje za tem, da bi nova pogodba imela čisto ekonomski značaj in da bi stala na načelu: do ut des.

In tako se je z novo pogodbo domačo industrijo popolnoma zavarovalo in ji zagotovilo pravičen razvoj in napredek, kar je velikanska pridobitev, in sicer tem večja, ker se je med tem izvoz živine deloma že naravnal na nova tržišča, deloma pa zamenjalo z živinskimi pretvorjevinami in drugimi izdelki.

Pogodba je torej takšna, kakoršne se niti ni pričakovalo. To priznavajo tudi mladi radikali, toda oni računajo na neobveščeno maso ter hočejo s tega kovati politički kapital, da vržejo vlado.

Toda motili se bodo v računih. Stari radikali, ki so danes na vladi, imajo 92 poslancev, med tem ko jih ima združena opozicija 68. Tah uspeh so pokazale volitve, ki so se vršile v dobi, ko so bile občinske uprave po veliki večini v rokah mladih radikalcev. Prošle jeseni pa so bile občinske volitve, pri katerih so stari radikali premagali mlade. Danes imajo stari v občinah večino, kar za izid poslanskih volitev mnogo pomeni. Vrh tega je radikalna vlada srečno rešila mnogo važnih vprašanj. Tako je z upokoženjem kolovodij v zaroti proti kralju Aleksandru rešila zarotniško vprašanje ter obnovila občevanje z Anglijo; oborožila je vojsko z novimi brzostrelnimi topovi in puškami in, kar je zlasti važno, sezidala je in zida še železnice po celi Srbiji. Vse to je zelo vplivalo na njeno popularnost. Ako se še pomisli, da je velik del volivcev vedno za tisto stranko, ki je na vladi, in da se med ljudstvom vsled slabe letine občuti veliko pomanjkanje človeške in živinske hrane in da je vlada v stanu jim pomagati ter jih tako pridobiti zase, — tedaj se lahko z gotovostjo računam s tem, da pridejo stari radikali v novo skupščino še v večjem številu, kakor so sedaj.

Opozicija pričakuje, da bo nove volitve vršila nova koalicijska vlada. Iz najzanesljivejšega vira vem, da se motijo tudi v tej nadi in da bo nove volitve vršila dosedanja vlada, kateri kralj popolnoma zaupa. Članovi vlade, ki sem ž njimi govoril, zatrjujejo z gotovostjo, da pride njihova stranka v novo narodno skupščino znatno okrepljena.

Kolikor sem zvedel, prične obstrukcija okoli prvega aprila. Vlada bo teden do štirinajst dni poskušala, da se sporazume z opozicijo, in če tega ne doseže, razpusti kralj skupščino v polovici aprila. Nove volitve bodo v maju, in nova skupščina bi se sešla v začetku junija.

Vsled tožbe družine Milana in Maksima Novakoviča, bivših častnikov, ki sta bila umorjena v policijskem zaporu, je belgrajsko sodišče prve stopinje razsodilo, da je kriv policijski minister Nastas Petrovič. Ker pa po ustavi minister odgovarja za svoja dejanja le pred posebnim državnim sodiščem in le na tožbo narodne skupščine, je razsodba sodišča prve skupine pomenila toliko, kakor da za ta umor ni nihče odgovoren. Že je izgledalo, da bo tudi ta stvar končala po znanem narodnem pregovoru: »volk je požrl osla«, — kar je kasacijsko sodišče uničilo razsodbo prve stopinje, proglasilo ministra za nedolžnega ter izjavilo, da sta kriva policijski upravitelj Mihajlo Cerovič in poveljnik žandarmerije, podpolkovnik Janko Vukasovič. Sodišče prve stopinje je na to predložilo svoje protirazloge, o katerih bo kasacijsko sodišče te dni sklepalo. Zelo verjetno je, da zaprejo Vukasoviča in Ceroviča in proti njima uvedejo kazensko postopanje radi umora. To bo vas morda zanimalo, že zaradi tega, ker je Vukasovič — Slovenec.

Društvo „Abstinent“.

Društvo »Abstinent« je imelo preteklo nedeljo redni občni zbor, iz katerega podajemo sledeče sklepe:

1. Društvo se na novo poživljuje. Ker so bili voditelji v zadnjem času preobloženi z delom, ni moglo društvo tako uspešno vršiti svoje naloge kot bi bilo to potreba, in kot jo mora društvo, ki je tako velikega pomena kot ravno »Abstinent«. Prav je dejal predsednik na občnem zboru: Kaj

nam pomaga, ako storimo še toliko dobrega v korist naroda, ako nam pa sovražnik alkohol sproti razdira naše delo.

2. Društvo bo vstanavljalo pri izobraževalnih društvih abstinenčne krožke.

3. Prirejalo bo redna predavanja v večjem obsegu.

4. Odbor se je spopolnil z nekaterimi novimi odborniki in odbornicami.

Društveni član more postati vsakdo brez razlike političnega mišljenja. Društvo je nepolitično in vsakdo, ki ima pogum in voljo vzdržati se pitja alkoholnih pijač, je društvu dobrodošel. Članarine ne pobira društvo nobene.

Društva, ki žele predavateljev o abstinenca in alkoholizmu, naj naznanijo to na naslov: društvo »Abstinent«, Ljubljana.

Stari in novi abstinentje na delo!

Na delo koristno, na delo potrebno!

Pokažimo, da nas je že mnogo!

Kdor želi postati društveni poverjenik, naj to naznani na društvo.

Proč z Wahrmundom!

Že se je slovesno oznanjalo, da je Wahrmundove afere konec, (krščansko-socialni poslanec Schraffl je v judovski »Zeit« izjavil, da za krščanske socialce ne obstoja več Wahrmundova afera. Kako more to zapisati v liberalno-judovskem glasilu krščansko-socialni poslanec, tega ne razumemo. Op. ured.) kar je stopila v novi stadij. Stvar je tale: Pošteni Tiroinci izjavljajo na svojih shodih, da zanje stvar nikakor ni končana in da se mora Wahrmund odstraniti od inomoške stolice, ker je na javnem shodu kruto razžalil vse katoliško tirolsko ljudstvo. V tem smislu piše »Reichspost«. Glede Wahrmunda je namreč vlada določila sledeče:

Wahrmund prekine svoja predavanja in gre na daljši dopust. Med tem se ustanovi v Inomostu druga stolica za katoliško cerkveno pravo, ki se izroči korektnemu možu. Katoliški dijaki potem lahko izbirajo. Wahrmund v prihodnje tudi ne bo komisar pri izpitu. Na ta način bi Wahrmundova stolica kmalu pozeblala, kajti ogromna večina slušateljev na inomoški univerzi je katoliška.

Izpočetka so s tem bili vsi prizadeti krogi zadovoljni razun »Tiroler Anzeigerja«, uradnega glasila tirolske krščansko-socialne stranke. »Anzeiger« piše, da je Wahrmund razžalil celo tirolsko ljudstvo, da se mora takoj brezpogojno odstraniti! Toda — piše »Vaterland«, zakaj tirolski krščansko-socialni voditelji samo doma tako strašno odločno nastopajo, na Dunaju pa so z vsem zadovoljni? Zakaj voditelj Tiroincev, Schraffl, daje svoji zadovoljnosti z rešitvijo Wahrmundove afere tako glasno duška v — »Zeit«?

Sicer pa je nujno, da pride Wahrmundova afera zopet na vrsto. Wahrmundova brošura je zaplenjena. Prizivno sodišče je odločilo, da se morata dve točki črtati. Wahrmund bo torej napravil novo izdajo. To bo — tako je pred sodiščem sam ironično naznanil — posvetil »avstrijskemu cerkvenemu državnemu pravdniku«. Kako more mož, ki se tako kruto upa norčevati iz c. kr. avstrijske justice, še dalje ostati profesor na c. kr. avstrijski pravni fakulteti?

Če krščanski socialci tudi to mirno požro, znajo med Tiroinci doživeti precejšnja iznenadenja . . .

Znanost in umetnost.

* **Se en Conan Doyle v slovenščini.** Neko zagrebško podjetje je začelo poslednje čase razširjati po Slovenskem nekatere Sherlock Holmesove povesti s kričnimi naslovnimi slikami. Conan Doyle je naš stari znanec, zato bi z veseljem pozdravili dejstvo, da se ga izkuša tudi od druge strani širiti. Toda »jasojezna« zunanost in ne posebno srečna izbira povesti nas navdaja s sumnjo, da hoče dotično podjetje vporabiti priljubljenost pisatelja, katero sta mu pridobila »Ljudska knjižnica« in »Slovenec« podlistek med našim ljudstvom, ter pripraviti pot neki novi vrsti šunda slične zunanosti. V tej sumnji nas med drugim potrjuje angleški nadpis na prvi notranji strani, ki naj predstavlja nekako varstveno znamko pred ponatisom. To navidezno ameriško varstveno znamenje je pa — recimo — popolnoma neveljavno. Pisatelj Sherlock Holmesa je Conan Doyle, ki je angleški pisatelj, in ako bi se hotelo zagrebško podjetje v resnici zavarovati proti ponatisu, bi ga šlo iskat na Angleško, kjer ima pisatelj v prvi vrsti svoje avtorske pravice. Čemu torej raje čez lužo?! To je eno sumljivo znamenje. Drugo, še bolj sumljivo znamenje pa je, da je dotična varstvena znamka popolnoma izmišljena. Ameriška postava o last-

ninski pravici in varstvu raznih tiskovin predpisuje besedilo tiskovne varstvene znamke, ki se mora nahajati na določnem mestu; ako je besedilo različno od predpisanega, nima varstvena znamka nobene moči, nobene veljave. Ker pa je besedilo dozdevne varstvene znamke zagrebškega podjetja temeljito različno od omenjenega postavnega predpisa, je znamka očito neveljavna. In ker se zamore dalje po ravnosti postavi zavarovati lastninsko pravico samo za tiskovine, tiskane v polnem obsegu v ozemlju Zedinjenih držav, se nehote vsiljuje vprašanje: čemu torej vse tako izmišljevanje? V koliko so vse tiste povesti Conan Doyleve, bomo se konstatirali, že danes se nam pa zelo sumljivo zdi, da podjetje, ki izdaja zgoraj omenjene povesti, samo nikjer ne trdi, da bi povesti spisal Conan Doyle. Conan Doyle ne potrebuje za vsebino svojih del take zunanosti in takega humbuga, zato moramo to najnovejšo slovensko izdajo popolnoma zavrniti! A.

* **Modroslovje** se bo odslej naprej sistematiško poučevalo v višjih razredih na gimnazijah v Prusiji. Tozadevna naredba je izšla 19. marca. Inicijativo zato je dal slovit naravoslovec botanik Reineke. V svojem govoru, s katerim je v pruski gosposki zbornici vtemeljeval potrebo modroslovnega pouka na gimnazijah, je izvajal sledečo temeljno misel: Modroslovje v moderni znanosti zopet zavzema prvo mesto med vsemi strokami. Monistiški naravoslovci s svojimi podmenami pridobivajo zase večinoma le nezrelo in nefilozofično izobraženo mladino. Ako se uvede modroslovni pouk, se bodo izpodkopala tla plitvemu monizmu. — Torej so na Pruskem vendar še bolj napredni kot v Avstriji, kjer so nekateri »empiriški« naravoslovci ogorčeno nastopali proti vsakeršnem metafiziškem pouku, smatrajoč pri tem svoj falirani darvinizem za modrost vse modrosti.

* **»Občinska Uprava«.** Mnogo listov imamo na Slovenskem, skoro bi rekli: kakor listja in trave. Ni čuda, da vsi ne moremo biti z vsem zadovoljni; vsak pa najde v množici to, kar mu prija. List, s katerim pa je lahko zadovoljna vsa slovenska javnost, je »Občinska Uprava«, glasilo »kmetske županske zveze«. Obžalovati je sicer, da so članki, ki jih je list prinesel že temeljitih in koristnih, z bog prostora morali stopiti v ozadje, toda zanimiva »vprašanja« in točni »odgovori« na ista nas za ta nedostatek bogato odškodujejo. Saj časih jasen odgovor, ki bistri nazore in posveti v temo dvomov, več zaleže, kakor najlepši članki. V kratki, precizni obliki nam dajejo ti odgovori pojasnila na najrazličnejša vprašanja o stvareh, ki se tičejo lastnega in prenešenega delokroga občin, o občinskem sodstvu, glede poljskih škod, o zadevah domovinske pravice, o obrtnih stvareh, o stavbinskih zadevah, o kolkovanju občini došlih vlog, o predpisih glede krajnega šolskega sveta itd. Od ponarejenega vina do likerjev, od zastrupljene vode do razodetne prisega in davkov na železniške vožnje listke — vse to, in še marsikaj več, razlagajo strokovnjaški odgovori »Občinske Uprave«. Prinašajo razne formularje, n. pr. prošnje za odpis davkov vsled uim, in dajejo informacije iz občega prava, za katere bi si dotičnik moral poiskati odvetnika, če bi ga »Občinska Uprava« ne poučila. Neverjetno mnogo zlatih nauk za župane in občinske tajnike tiči v tem delu »Občinske Uprave«. Človek bi v očigled toliki množici vprašanj in odgovorov kar želel, da bi se predmeti uvrstili po nekakem redu, n. pr. stvarni, ki se tičejo domovinske pravice skupaj pod enim naslovom, stavbne zadeve, poti, vojaška vprašanja, občinsko sodstvo itd. pod druge. Toda vsem ni moč ustreči. Nekaj pa bi bilo želeli in bi se dalo morda izvesti. Naj bi »Občinska Uprava« prinašala tudi kratka poročila iz sej deželnih odborov, zlasti kranjskega, v kolikor se iste tičejo občin. Kakšne vloge so došle deželnemu odboru, kako se je rešilo različne prošnje, proračune itd., to bi zanimalo vsa županstva in bi jih tudi podžigalo z dobrimi vzgledi, da manj napredna posnemajo naprednejša, da manj marljive skušajo dohiteti vzorne občinske uprave. Iz izvenkranjskih dežel bi se pač tudi dobilo poročevalcev za važnejše pojave v deželnih odborih. Tudi to bi se še lahko želelo, ako ne bo želja preveč, da bi »Občinska Uprava« registrirala važnejše dnevne dogodke, v kolikor se tičejo občin, ter se spremenila v nekake anale slovenskega avtonomnega življenja. Vemo, da je predpogoj za take novotarije — prostor in čas, oziroma naročniki in njihovi okrogli prispevki, katerih pač v obilni meri že sedaj zasluži po dr. Peganu izvrstno urejevana »Občinska Uprava« in katerih ji želimo — da bo mera želja polna — še mnogo, mnogo!

* **Vellkonočne pesmi**, zložil Alojz. Mihelič, organist v Metliki, katere je prodajala »Katoliška Bukvarna v Ljubljani«, so popolnoma pošte. Cenjeni gospodje naročniki naj blagovoljivo oprostijo, da jim sedaj ni mogoče postreči, ker jih ni več v zalogi.

* **Albinjeva opereta »Baron Trenk« na Angleškem in v Ameriki**. Hrvaški komponist Albini je te dni sklenil zelo ugodne pogodbe z nekimi gledališkimi ravnateljem za predstavljanje svoje operete v Londonu, z drugim pa za Ameriko.

* **Nov hrvaški list**. Začetkom julija t. l. izdaja prijatelj dobrotelstva list »Kari-tas«, ki bo imel nalogo, da širi na Hrvaškem javno dobrotelstvo. List bo prinašal poročila o delovanju hrvaških dobrotelnih društev in razprave o nekaterih panogah socialnega vprašanja. Urednika lista bo sta dr. Velemir Deželič in Stjepan Širola. Naročnina bo nizka.

Iz slovanskega sveta.

sl Šolstvo na Ruskem. Na Ruskem pride na 1000 prebivalcev 42 učencev višjih šol in višjih gimnazij, na Srbskem isto-tako, na Rumunskem 50, na Laškem 84, Grško in Bulgarija po 96, Špansko 107, Belgija 125, Dansko 132, Avstrija 140, Francija 143, Švedska 146, Nemčija 147, Angleška 150, Norvegija 153, Švica 154, Holandija 160. — Na Ruskem pride na 190.000 prebivalcev ena srednja šola, nižje stoji Srbija (131.000) in Bulgarija (150 tisoč), vse druge države stoji bolje, najbolj pa Švica, Belgija in Norvegija, kjer pride ena srednja šola na 26.000 prebivalcev. Rusija ima 8 vseučilišč, vsako vseučilišče za 23½ milijona prebivalcev. Avstrija ima 11 vseučilišč, na vsako pride 4 in pol milijona ljudi, Bulgarija ima 8.750.000 prebivalcev in eno vseučilišče, Nemci imajo 22 vseučilišč na 3¼ milijona prebivalcev enega, a v Švici je že na 475.000 duš eno vseučilišče. Na Ruskem jih na 1000 rekrutov 620 ne zna brati in pisati, nižje stoji še Rumunija, kjer jih je na 1000 rekrutov 690 analfabetov in na Srbskem 796. Na Laškem ne zna na 1000 rekrutov 307 brati in pisati, na Grškem 300, v Avstriji 222, v Belgiji 83, na Francoskem 40, na Holandskem 31, na Angleškem 10, v Švici 4 in pol, na Danskem 2, v Švediji 0-8, na Nemškem 0-4

sl Blagonadjožnost. Letos niso zahtevali od dijakov, ki se mislijo na novo vpisati na ruska vseučilišča, spričevala »blagonadjožnosti« (politične pravomiselnosti). Zdaj je pa rusko naučno ministrstvo strogo naročilo, da morajo vsi, ki so bili sprejeti brez takega spričevala, ga predložiti pred 23. marcem. Na ta način upa vlada, da bo lahko vse politično neprijetne osebe odstranila od vseučilišč.

sl Verska svoboda. V kijevski guberniji je v zadnjem času prešlo iz pravoslavja: na katolicizem 635 oseb, na baptizem 130, na luteranizem 43, nazaj se je vrnilo k judovstvu 64 oseb.

sl Anarhisti v Grodnu. V Grodnu gra-sujejo silno »anarhisti-komunisti«. Tovar-nar Jezijski jim je moral plačati 1200 rubljev in povrh tega dati še 24 rubljev, kot odškodnino za bombo, katero so vrgli v njegovo stanovanje. Od kupca Franka so zahtevali 300 rubljev, a ko je on oddal ta list policiji, so mu naznanili, da zamore samo z lastnim življenjem zmiti ta pro-vokatorični madež. Grodno je eno najbolj požidovljenih mest na Ruskem.

sl Društveno gibanje. Prvo polovico letošnjega leta je vlada dovolila na Ruskem 48 novih strokovnih društev, pre-povedala je ustanovitev v 68 slučajih. To je približno 60 odstotkov.

Gospodarstvo.

g Razstava na c. kr. pletarski šoli v Dolskem dne 22. mara t. l. se je obnesla izborna. Prirredila se je zgolj iz krajevnih oziror. Ljudstvo je bilo namreč nezaupljivo, županstvo pa popolnoma nasprotno. Razstavljenih je bilo prav mnogo predmetov od praprostelega kmečkega jerbasa do elegantnih salonskih futeljev. Videl si razne ročne košare, različne po obliki in velikosti, stenske košare, držala za vlasnice in ščeti. Zrl si ljubki šivalni mizici, elegantna, res salonska stojala in mize za cvetlice. Gledal si ročne kovčge in posebno lepo opravo za otroke, namreč mizo in štiri futelje, in še več drugih prav zanimivih reči. Seveda je bila šolska soba primerno okrašena z bršljinom, in okoli po steni se je vil venec iz samih gnezd za

male ptičke. Ljudje, tuji in domači, so bili vsi presenečeni na izbornih izdelkih. Zato gotovo ne smemo zamolčati imena najboljšega pletarice, Ane Alešove, in najboljšega pletarja, Jožefa Jama. — Vsa čast, hvala in zahvala pa g. strokovnemu učitelju Josipu Baran, na tako izrednem uspehu v tako kratkem času dobrih peterih mesecev. Začetkom velikih počitnic se priredi celi mesec trajajoča razstava, da si jo tudi tuji lahko ogledajo.

g Živinorejska zadruga se je ustanovila za Dol in Dolsko. 22. marca t. l. je g. c. kr. mlekarjski konzulent Jakob Legvart predaval v Dolskem o živinoreji in koristi živinorejskih zadrug. Na izbornem in temeljitim govoru ga je zahvalil g. graščak Karol Račič. K zadrugi je pristopilo lepo število članov. Tako prav, kmet pomagaj si tudi sam.

Iz ruske konstitucije.

(Izvirni dopis.)

Varšava.

Tu hočem podati par svežih slučajev iz ruskega ustavnega življenja.

1. Pred dvema tednoma sta govorila dva kmeta v vasi Retki, fara Zaduni, občina Bonkov, varšavska gubernija, med seboj, da bi bilo v njihovi vasi dobro ustanoviti konsumno društvo. O tem je zvedel »stražnik« ter pričel poizvedovati, kaj to pomeni. Obrnil se je na neko vaško babo z vprašanjem, kaj je o tem slišala, in ona je odgovorila, da je zvedela, da nameravata ustanoviti društvo. Stražnik je poročal komisarju, da ta dva kmeta hočeta ustanoviti revolucionarno društvo, in komisar je meni nič, tebi nič, vsakemu prisodil 14 dni zapore.

2. V Varšavi so mestne klavnice, ki so pa jako slabo, nezdravo in nesnažno urejene, a tudi močno drage. Pripomniti je treba, da mesto nima najmanjše samouprave, ampak da upravljajo vse tuji, ruski uradniki. Neka privatna družba je ustanovila pred mestom privatne klavnice, ki so bile cenejše, bolj snažno in zdravstveno urejene in so radi tega delale mestu veliko konkurenco. Neki žid je imel pri mestni klavnici dogovor, da je odjemal vampe in je pri tem delal dober dobiček. Ko je občutil konkurenco predmestnih klavnice, je šel in na primernem mestu položil primerno svoto in nato je kmalu izšel ukaz generalnega gubernatorja, da se z ozirom na vojno stanje prepovedo vse klavnice zunaj mesta.

Toda lastniki klavnice se niso hoteli takoj podati. Obrnili so se v Peterburg in seveda tudi tam primerno namazali. Tako je prišlo potem iz Peterburga vprašanje na generalnega gubernatorja Skalona, zakaj je to prepovedal? Odgovor je bil, da je to potrebno z ozirom na javni red in mir.

Katera stranka bo zmagala, se še ne vé. Odvisno je od tega, katera bode hotela več žrtvovati.

3. V kraljestvu poljskem je neka kmetijska šola. Vlada je nekoč naročila stražniku, naj poizveduje, v kakšnem jeziku v njej uče. Stražnik je o tem vprašal nekega kmeta iz okolice in dotični človek mu je odgovoril, da uče vse po nemško. Kmet je namreč, ko je šel mimo šole, videl, da so na vrtu na drevescih in na rastlinah tablice z napisi imen dotičnih rastlin, — imena so bila napisana po latin-sko, kot vedno pri strokovnjakih. Poljsko to ni bilo, rusko tudi ne, torej je sklepal, mora biti nemško, kajti drugih jezikov ni na svetu. Iz tega je potem sklepal, da mora biti vse v šoli po nemško in je tako informoval policijo. Tako je šlo poročilo od vlade do vlade in slednjič dobi generalni gubernator poročilo, da se kmečki fantje uče vse po nemško.

Zdaj pa generalni gubernator ni vedel, kaj to pomeni in je poslal nekega svojega uradnika nepričakovano pogledat dotično šolo. K sreči je za odpovedno nagrado neki uradnik gubernatorjev vodji šole še pravočasno izdal, kedaj pride inšpek-cija, tako, da je bil vodja popolnoma pripravljen.

Uradnik pride in vpraša, kje je šola? — »Po leti nimamo šole,« odgovori vodja, »imamo samo vaje na vrtu in na polju.« — »Torej, kje so učenci?« — »Na vrtu delajo.« — »Pojdimo pogledat.« Vodja je go-jence že poprej razstavil tako, da so bili oni, ki so znali lepše po rusko, bližje pota. Inspektor vpraša enega in drugega, kako

se imenuje kakšna reč in dobi od vsakega ruski odgovor. Slednjič zadene nekega fanta, rojenega Malorusa, tega vpraša, kako se imenuje neka rastlina. Fant mu pove po rusko ime rastline. Toda uradnik dotične rastline ni poznal in je mislil, da je povedal, kako se imenuje po poljsko, torej ponovi: »Jaz te vprašam, kako se imenuje po rusko?« — Stražnik pristopi k uradniku ter mu zašepče na uho, da se rastlina res tako imenuje po rusko. »Kako se pa imenuje po poljsko?« vpraša uradnik dalje dečka. — »Tega pa ne vem,« odgovori oni odkritosrčno.

S tem je bila inšpekcija končana in uradnik je poročal, da se v šoli uči po rusko. Viselo je pa samo na lasu, da ni bila šola vsled neumnega nesporazumenja od vlade prepovedana.

4. Dne 22. svečana t. l. je prišel v vasi Globoko, okraj dišnenjski, policijski komisar Piedotov v šolski vrtec, kje je bilo nad sto otrok, ter ga razgnal z brutalno silo. Policija je vdrla med podukom, trgala otrokom iz rok abecednike, s sten slike, pobrala tablice itd. Jokajoče otroke so pregnali na cesto. Ker se otroci niso dovolj hitro razšli, je policija segla po nalajkah in bila otroke. Otroci so prosili, da bi jim policija oddala abecednike in tablice, zato jih je policija tolkla.

Že med prazniki je policijski komisar grozil, da bo vrtec zaprl, ker mu pop Veraskin ne dá miru. Nobenemu izmed članov društva »Prosveta«, ki je ustanovilo dotični vrtec, ni komisar poprej naznanil svojega namena.

5. Včeraj sem govoril z neko dobro znano gospodično, učiteljico, ki mi je pripovedovala o svojem delovanju tako pri-prosto, kot bi bilo to nekaj čisto navadnega.

Kjer je ona v službi, so dobili z veliko težavo dovoljenje, da smejo odpreti za otroke vrtec, toda pod pogojem, da se otroci ne bodo v njem nič učili. Toda šole ni v okolici nikjer in otroci bi se radi naučili brati in pisati. Kaj storiti? — Pisati se uče brez papirja in peresa; z drobnimi kamenčki, ki se nalašč za to izdelujejo. Otrok sklada po navodilu učiteljice z ome-njenimi kamenčki črke in besede, — v šolo stopi žandar, takoj mahne cela šola z roko in pisanje je razdrto in kamenčki so za igranje. Ako bi se ne učili na tak način, bi razven bogatih družin, ki zamorejo na domu vzdrževati učitelja, malokdo umel brati in pisati.

V njeno šolo je v zadnjem času že parkrat prišel žandar, a so vselej še pravočasno vse poskrili. Žandar se je čudil, kako da hodijo v vrtec tudi tako veliki otroci, a učiteljica mu je pojasnila, da spremljajo radi slabega vremena mlajše brate in sestrice. Razume se, da tako delovanje ne more dobro vplivati na moralnost otrok.

Moderne srajce za gospode

spodnje hlače, spalne srajce, ovratniki, zapeljnice, naprsniki, nogavice, naramnice, kravate, gumba, žepne rute, vedno v največji izbiri pri

P. Magdič, Ljubljana, Prežernove ulice št. 7.

766 1 e

Veletrgovina dalmatinskega vina

Br. Novaković

Ljubljana. — Telefon št. 244.

Lastniki vinogradov na otoku Braču in v Makarskem primorju v Dalmaciji.

Priporočajo si občinstvu svoja pristna rdeča, črna, bela in de-sertna vina, kakor tudi domači tropinovec, konjak, slivovko itd. po primernih cenah. 645 80-7

Ceniki in vzorci poštne prosti.

V Angleškem skladišču oblek

se radi pomanjkanja prostora in vsakdanjega dohoda svežega blaga prodaja najmodernejša in najfinejša konfekcija za dame, gospode, deklice, dečke in otroke že sedaj za lastno ceno.

O. BERNATOVIČ, Ljubljana, Mestni trg 5.

Podružnice:
Trgova družba: Dunaj 35, Male cirkus, Most ulice 17, Baden, Brno, Opatka Lipa, Opatka Fasanica, Wismar, Hamburg, Wölling, Novi Zelen, Ploze, Trstava in Liberec.

Menjalnica na Dunaju:

I. Wollzeile 10, II. Tabernstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vegal Renowega), III. Lb-wengasse 37, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnstrasse 49 a, VI. Gumpendorferstr. 23, VII. Mariahilferstrasse 74, VIII. Laxenbaldstrasse 152, IX. Alserstrasse 39, X. Pauerlstrasse 50, XVIII. Währingergasse 17, XIX. Döblergasse 13, XIX. Mollstrasse 25.

Menjalnišna delniška družba 45 160 173

„MERCUR“

Dunaj, I. Wollzeile 10.

Alio kapital K 20.000.000. Baza. sklad K 8.500.000

Najkvalitetnejši

nakup in prodaja
vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavic, srečk, deviz, valut in denarja

Zamenjava in eskomptiranje
bankovnih zastavic in obligacij, srečk in kuponov.